

Novoletne misli

Srečno novo leto — besede, ki jih ponavljamo že tisoč let. To je stara zgodba, stara kot človeštvo. To so želje, ki ne bodo nikoli usahnille. Da, to je zgodba vsakega človeka.

Revolucionarni boj za svobodo in za boljše življenje je trajal štiri leta. Štirikrat so si naši borci med krvavo borbo zaželeli srečno Novo leto in šele leta 1945 so se želje tisočev in tisočev uresničile.

Prišla je svoboda. Gradisovi delavci, kot tisoče drugih, je plunilo v roke in iz tal smo začeli graditi našo samoupravno socialistično družbo in zgradili smo jo. Pred nami je in živi in žive bo dalje.

Enotni smo v oceni, da je bilo v vseh povojnih letih veliko doseženega, pa tudi preseženega, zlasti na področju osebne in družbene porabe. Enotni pa smo tudi, da tako ne gre dalje ter, da bo leta 1982 v marsičem prelomno. Še nadalje se bomo srečevali s težkim gospodarskim položajem, ki ga bomo še posebno občutili mi gradbinci. Toda nikoli nismo klonili in tudi v bodoče ne bomo.

Če gledamo razvoj Gradisa skozi 36 let obstoja, potem smo na prehojeno pot lahko ponosni. Zgradili in predali družbi smo nekaj preko 5.500 raznih večjih ali manjših objektov vseh vrst — tako doma kot v tujini. Imamo bogate reference in priznanja. Toda na lovorikah ne moremo živeti. Naša pot gre dalje in le enotni lahko nadaljujemo začrtano pot.

Naša moč je v slogi in težnji, da želimo več in boljše. Naša moč je v znanju in napredku. Kar je bilo dobro za deda ni več dobro za sina. Razvoj gre dalje in mi mu sledimo.

Odlučni in sposobni smo tudi v bodoče razvijati naš samoupravni sistem, se boriti za oblast delavskega razreda ob utrjevanju in realizaciji skupnih ciljev Gradisa, povečanju odgovornosti vseh in vsakega izmed nas in dosledno izvrševati naloge, ki stojijo pred nami.

Nadaljevali bomo s prizadevanji za dvig produktivnosti dela, za boljšo organiziranost, za uvajanje nove tehnologije, za racionalizacijo poslovanja in splošno štednjo na vseh področjih.

Ob prehodu na novo leto stojimo pred novo življenjsko izkušnjo. Usmerjati delo, naše izdelke in naše storitve v tujino, kajti ni uvoza brez izvoza in ne izboljšave življenjske ravni brez produktivnosti in gospodarnosti.

V boju za ekonomsko stabilizacijo bomo strnili naše vrste, kajti boj za gospodarske rezultate je zadeva vseh in vsakogar. Gospodarstvo je torej osnova življenja.

Ovire pri naši razvojni poti nas niso nikoli vrgle iz tira. Ob premagovanju ovir smo postajali le krepkejši in močnejši.

Lahko je govoriti, bo nekdo dejal. Res, od govorjenja in sestankovanja nimamo ničesar, če za tem ne stojijo sklepi in akcije. Preidimo od besed k dejanjem. To pa je že akcija prihodnjega leta.

Ekonomika, beseda, ki smo jo v zadnjem času tolikokrat izrekli. Ko se v gospodarskem načrtu opredeljujemo za ekonomsko politiko v letu 1982, mislimo predvsem na delo in naloge, na bolj racionalno in ekonomičnejše poslovanje ter kako izdržati nenehne pritiskne inflacije ter kako doseči, da bomo standard delavcev zadržali na isti višini. To pa je odvisno od nas samih in naših rezultatov.

Težko pričakovani praznik novega leta se hitro približuje. Čas teče hitreje kot si to želimo. Kljub borbi s časom ostajamo zmagovalci. Premišljujemo in delamo načrte za prihodnje leto. Nič rožnato ne bo, želimo si, da bi bilo vsaj še takšno kot letošnje. Zato bo letošnji stisk roke še krepkejši in naše želje še bolj globoke.

Ob zaključku želimo vsem delavcem, njihovim najbližjim, investitorjem, vsem sodelavcem in prijateljem Gradisa, srečno in uspešno novo leto 1982.

LOJZE CEPUŠ

Roki in kvaliteta bodo odlika našega dela v bodoče

Iz razgovora z generalnim direktorjem Gradisa ing. Saša Skuljem

Današnji čas, ni čas za sentimentalna razmišljanja o delu in nalogah v prihodnjem letu. Srečujemo se s težkim gospodarskim položajem, ki se kaže predvsem v zmanjšanju obsega del doma in potrebe po zaposlitvi delavcev. Cilji pred nami so jasni, izboljšati produktivnost dela, boljše izkoriščanje obstoječih zmogljivosti, znižati stroške in povečati našo izvozno dejavnost.

Ob teh mislih smo prosili glavnega direktorja inž. Saša Skulja za kratek razgovor, ki je potekal takole:

Vprašanje: Tovariš direktor, z ozirom na čas, ki prihaja želimo, da za naše bralce v kratkih besedah nakazete program dela in težišče naših prizadevanj za prihodnje leto?

Odgovor: Nahajamo se v začetku daljšega stabilizacijskega obdobja, katerega bo karakterizirala racionalnost pri vlaganju, kar pa pomeni krizo, oziroma pomanjkanje del v gradbeništvu. Slediti mu bo moralo obdobje večje gradbene aktivnosti, seveda manjše od preteklega. Naše delo se odvija pod vplivom zaostrižev devizno bilančnega in plačilno bilančnega položaja Slovenije in temu primerno sledijo tudi naše perspektive. Izgleda, da brez večjih pretresov ne bo mogoče ohraniti osebnih in družbenih standardov. Toda Gradis ne bi bil Gradis, če ne bi uspeli to krizno obdobje na splošno zadovoljstvo vseh uspešno prebroditi.

Gradis je organizacija združenega dela, katere delo in rezultati dela so znani širom naše domovine in izven nje. Znamo delati kvalitetno, hitro in poceni. Skoraj vsi industrijski objekti, mostovi, vialdukti v SRS so delo naših delavcev. Med njimi so tudi vse HE, termoelektrarne do nuklearke v Krškem. Reference, uspešnost in konkurenčnost, številna priznanja, potrjujejo naše delo in uspehe. To pa je tudi garancija za prihodnja obdobja.

V letu 1982 se bomo še trdneje povezali zlasti na tehnično proizvodnem področju. Dohodkovno se bomo povezali tudi z drugimi organizacijami združenega dela ter pospešili medsebojno združevanje zaradi racionalne organizacije in učinkovitejšega nastopanja v tujini. Ključ uspeha je v hotenju, vlogi, znanju, iniciativnosti vseh gradisovcev, zato moramo v prihodnjem letu stopati korak dalje. Več poudarka bomo tudi dali skupnemu in lastnemu izobraževanju.

Kljub pozitivnim premikom pri izvajanju družbeno ekonomske politike in stabilizacijskih ukrepov v Gradisu, je stanje še vedno težko in zapleteno. Zato bomo velik del naših nalog usmerili na izvajanje investicijskih del v tujini, kjer smo dosegli že prve velike rezultate. Uspešno gradimo v Zvezni republiki Nemčiji, v Iraku smo končali dva velika objekta, za katera smo prejeli posebno ustmeno in pismeno priznanje. Z delom in kvaliteto smo si pridobili zaupanje iraških investitorjev, zato so nam zaupali še večja in odgovornejša dela. Pred vrati so objekti na projektu Qurna in še vrsto drugih objektov. To pa pomeni, da je naša pot v tujino jasna in dobro začrtana.

Vprašanje: Izvajanje ekonomske stabilizacije zahteva od nas čimveč organiziranih akcij, kje in kako se bo to odražalo v praksi?

Odgovor: V prvi vrsti bo potrebno naše želje uskladiti z možnostmi. Potrebno pa bo napraviti, ustvariti tudi dosti več kot dosedaj, povečati našo produktivnost, zmanjšati stroške in vlagati sredstva predvsem ali edino le v take objekte, naprave in opremo, ki nam bodo najhitreje dali optimalne rezultate ali najhitreje pripomogli k ustreznemu prestrukturiranju gospodarstva — proizvodnje, da bo ta sposobna proizvajati večino tega kar rabimo doma v domovini in dovolj kvalitetnega blaga za izvoz v tujino za ustvaritev prepotrebnih deviz za nabavo materialov, surovin in opreme, ki jo ni mogoče ali je neracionalno, izdelati doma.

Tudi investicij bo manj, in še te bo potrebno uskladiti z dejanskimi možnostmi gospodarstva. Tako lahko pričakujemo v naslednjem letu morda tudi še dalj časa občutno pomanjkanje gradbenih del za vse razpoložljive kapacitete gradbeništvu. To pomeni ostro konkurenco med gradbenimi podjetji na trgu, pripravo večjega števila dobrih kvalitetno izdelanih in preštudiranih ponudb, da si bomo zagotovili zadosten obseg del za naše kapacitete. Naše delo bomo morali občutno bolj racionalizirati. Naš delovni čas bomo morali bolje izrabi, razmisliti moramo o prerazporeditvi delovnega časa, tako da bomo postali bolj učinkoviti. Boljša organizacija dela ter dvig produktivnosti mora biti skrb vseh na različnih nivojih. Naše dosedanje reference, kvaliteta, strokovnost in dokajšnje število naših kadrov, znanje in izkušnje, ki smo si jih pridobili v preteklih letih so osnove na katerih moramo graditi naše nadaljnje delovanje. Nekaterim nalogam pa bomo morali dati večji poudarek kot dosedaj. To predvsem uvajanje najsodobnejših tehnologij v naše proizvodnje postopke, uvajanje novih materialov, opreme in mehanizacije na naša delovišča.

Predvsem pa bomo morali v naslednjem letu in bodočih letih dati čim večji poudarek nalogam raziskave tujih tržišč, pridobivanje del v tujini, blagovnega izvoza v tujino in to predvsem na naša lastna gradbišča ali gradbišča kjer sodelujemo z drugimi podjetji ter izvajanju gradbenih in drugih del na prevzetih gradbiščih v tujini. Pri tem moramo stremeti za čim boljšo učinkovitostjo dela tako, da bomo ustvarili ustrezen dohodek in de-

vizni priliv kot ga naši TOZD in družba pričakuje od del v tujini.

Na tem področju nas čakajo še mnoge naloge in mnogo težkega organizacijskega, strokovno-tehničnega, komercialnega in ekonomskega dela. Skladno s tako zahtevnimi nalogami bomo morali prilagajati in navdušiti zadostno število naših strokovnih kadrov za zahtevna dela na projektih v tujini tako pri spremljavi in pripravi del v domovini, kot za vodenje in opravljanje strokovnih del na samih gradbiščih v tujini. Ta naš poseg ali prodor na tuja tržišča ni samo odgovor na zmanjšanje obsega gradbenih del v domovini, temveč mora biti naša stalna strateška naravnost.

Samo stalno trdo delo in dolgoletne izkušnje na gradbiščih v tujini, nam bo prej ali slej prineslo uspehe in dobre rezultate takih del. Poznano je v svetu, da se ne meri kvaliteta neke firme po obsegu del ali številu zaposlenih v firmi, temveč se običajno postavi vprašanje kje poleg doma pa še delate. In iz odgovora se postavi ocena.

Vprašanje: Strateška naravnost na delo v tujini pomeni najbrže tudi več povezanosti tako v Gradisu, kot izven njega?

Odgovor: Res za izvedbo projektov v tujini in tudi doma se bomo morali tudi v bodoče povezovati z drugimi asociacijami združenega dela, tako z sorodnimi gradbenimi delovnimi organizacijami, kot z različnimi kooperanti za izvedbo obrtniških, instalacijskih del, s specializiranimi izvajalci za specialna dela na gradbiščih, biroji, znanstvenimi in drugimi institucijami ter zavodi. Potruditi se moramo za uvedbo čimboljše proizvodno tehnološke povezanosti med TOZD, delovnimi skupnostmi, inženiringu v samem Gradisu ter izven podjetja z drugimi podjetji. Dohodkovni odnosi morajo doprinesti k zmanjšanju stroškov in k večji zainteresiranosti vseh sodelujočih v posameznem projektu. To bo tudi jamstvo, da čimbolj racionalno delo, za čimboljšo izrabo delovnega časa, mehanizacije in doseganje optimalne kvalitete naših del.

Večji poudarek zasluži stroškovno zasledovanje del na gradbiščih, pravočasna priprava in študij izvedbene dokumentacije, priprava planov z iz-

Skupaj s prenosom teh nalog v inženiring preide tudi večina tehnično komercialnega kadra iz delovne skupnosti v TOZD Inženiring. To skupino ljudi v novo nastalem TOZD bo potrebno še kadrovsko ojačati predvsem na področju raziskave trga in pridobivanje del tako doma kot v tujini ter na področju izvajanja, vodenja ali spremljanja izvajanja investicijskih del v tujini. TOZD Inženiring bo imel kot predvidevamo 3 glavne naloge:

1. Raziskava tržišča in pridobivanje del tako doma, predvsem za večje objekte, kot v tujini.
2. Vodenje ali spremljanje izvajanja gradbenih in drugih del na gradbiščih predvsem v tujini pa tudi doma kjer je to potrebno.
3. Nabava, skladiščenje in prodaja masovnih materialov ter uvoz in izvoz za potrebe lastnih gradbišč oziroma izvoz proizvodov lastne proizvodnje pretežno na naša gradbišča.

Tem nalogam ustrezno je prirejena organizacija TOZD Inženiring. Samoupravni sporazum o urejevanju odnosov med TOZD Inženiring in ostalimi TOZD v Gradisu bo urejal dohodkovni odnos med njimi po principu svobodne menjave dela, upošteva zakonitosti in naše dogovore o nalogah pravicah in položaju TOZD posebnega pomena Inženiring. V Statutu in ostalih aktih novo ustanovljenega TOZD Inženiring pa bodo določene ostale podrobnosti, naloge, obseg nalog, opravila itd. Za potrebno razpravo in za tem za sprejem vseh teh aktov ter za samo konstituiranje delavcev v temeljno organizacijo bomo potrebovali še dokaj časa.

Vprašanje: Kdaj naj bi Inženiring zaživel in kakšne naloge čakajo delavce delovne skupnosti?

Odgovor: Mislím da smo večino najvažnejših organizacijskih in kadrovskih problemov rešili ter, da ni nobene ovire, da začnemo s 1. 1. 1982 poslovati po novem. Z ozirom na čas v kakršnem se nahajamo je potrebno, da bo TOZD Inženiring čimprej polno učinkoval in pomagal predvsem pri njegovi najvažnejši nalogi to je pridobivanje novih del. Da bo lahko dovolj učinkovit bo tej temeljni organizaciji potrebno v začetku dokaj pomoči, sodelovanja vseh ostalih temeljnih organizacij ter potrebne bodo določene kadrovske ojačitve. V Gradisu imamo veliko število kvalitetnih strokovnih komercialno-tehničnih in drugih kadrov. Toda ker delujemo po celi Sloveniji in tudi izven, so ti naši številni kadri razbiti po mnogih regijah, po mnogih

gradbiščih. Težko je del teh že izkušenih kadrov koncentrirati v enotno organizirano silo, ki naj bi pomagala vsem. Zato predvidevamo, da bo možno ustanoviti v posameznih kadrovsko bogatejših regijah dislocirane enote Inženiringa, ki bodo ali delovale v sklopu temeljne organizacije Inženiring, ali pa v sklopu katere od TOZD v določeni regiji. Odločitev zavisi od dokončnega dogovora in naoptimalnejših možnosti rešitve tega vprašanja.

Z ustanovitvijo temeljne organizacije Inženiring in prehodom dela kadra iz Delovne skupnosti v novo organizacijo se bo številčno stanje delovne skupnosti zmanjšalo. Delovna skupnost skupne službe bo tako v bodoče opravljala za potrebe TOZD dela skupnega pomena in dela za katere se TOZD dogovorijo, da jih opravlja Delovna skupnost.

Z že pripravljenim novim predlogom samoupravnega sporazuma o odnosih med delovno skupnostjo in TOZD v Gradisu so predvidena vsa opravila in naloge, ki jih bo v okviru svobodne menjave s TOZD delovna skupnost skupnih služb opravljala.

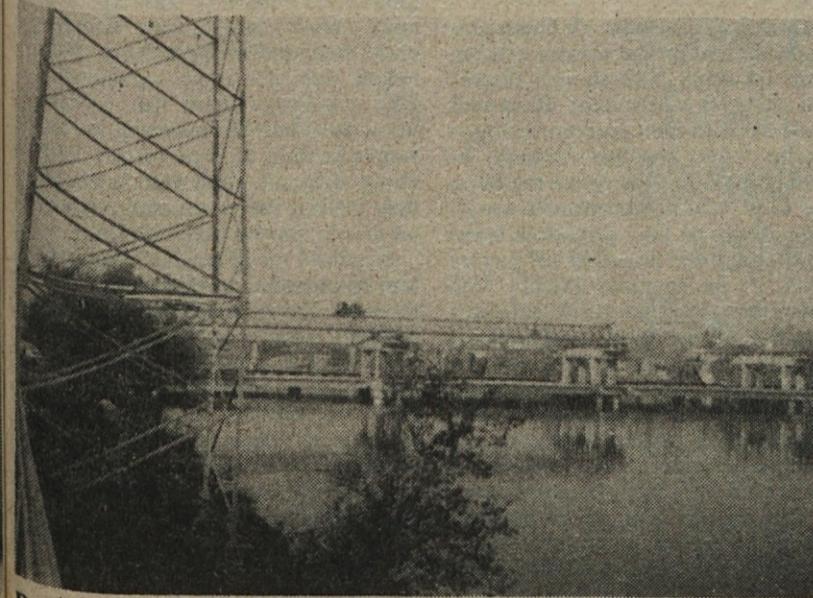
Ob zaključku razgovora je glavni direktor še dejal, da od nove organiziranosti veliko pričakuje. Pričakuje pa tudi, da bo vsak na svojem delovnem mestu dal vse od sebe. Le tako bodo podane vse osnove za večjo učinkovitost TOZD Inženiring in reorganizirane delovne skupnosti, kar je zelo pomembno za nadaljnji razvoj in za boljšo učinkovitost naše delovne organizacije.

LOJZE CEPUŠ

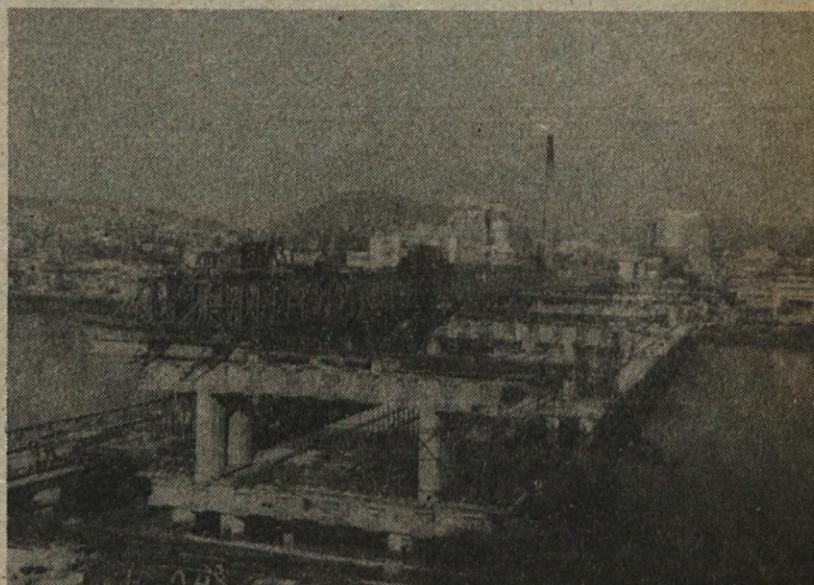
vlečki materialov ter ur oziroma potrebnega časa za izvršitev predvidenih del ter kasnejšemu sprot-nemu zasledovanju vseh teh pokazateljev ter ukrepanju ob prekoračitvi predvidenih stroškov. Na tem področju nam je lahko v veliko pomoč naš center AOP, katerega bomo morali v prihodnje tudi prilagoditi tem novim večjim zahtevam, oziroma si bomo morali z združenjem sredstev in sovlaganjem skupaj z drugimi partnerji zagotoviti ustreznem dovolj velike računalniške kapacitete za zadovoljitev vseh naših potreb po učinkoviti evidenci, spremljanju gradnje, spremljanju stroškov in sploh zagotoviti dobrega in racionalnega gospodarjenja.

Vprašanje: Sporazumeli smo se, da v Gradisu po daljšem razmišljanju ustanovimo TOZD posebnega pomena — inženiring. Kaj si obetate od reorganizacije DSSS, oziroma od inženiringa?

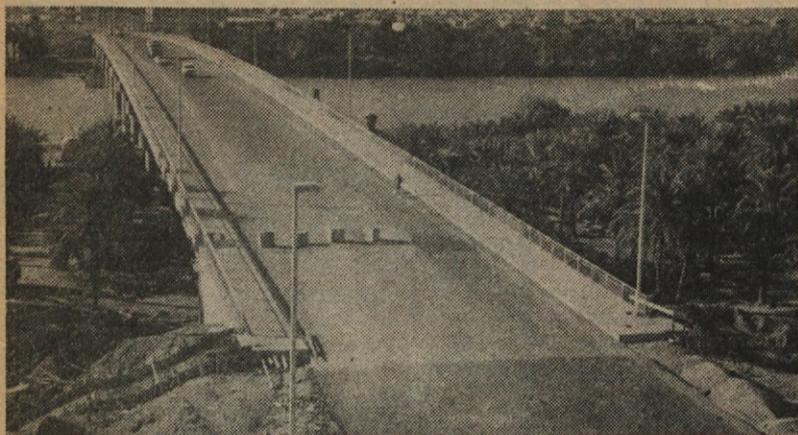
Odgovor: Po dokajšnji razpravi smo se v podjetju odločili in to tudi vnesli v samoupravni sporazum o združitvi TOZD v Gradisu, da organiziramo tozd posebnega pomena Gradis-Inženiring. V ta TOZD Inženiring bi prenesli del nalog, ki jih je že do sedaj opravljal delovna skupnost in to predvsem v komercialni, tehnični službi in službi za dela v inozemstvu.

Dvoetažni most v Mariboru že kaže prve obrise

Montaža nosilcev poteka po programu

Pogled na most

Amara II pred zaključkom

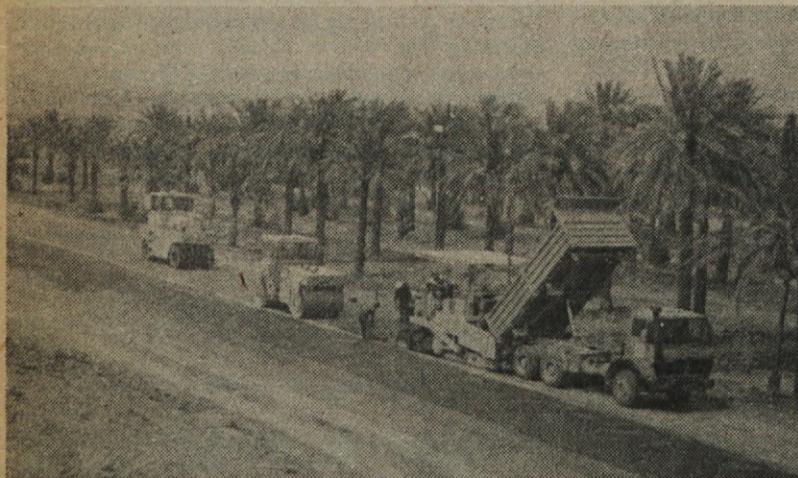
Dela na projektu Amara II, prvem projektu našega podjetja v Iraku, so v zaključni fazi. Z nekaj naslednjimi posnetki bi vam želeli predstaviti projekt takšen, kot so ga ustvarile roke naših delavcev ter strokovni kader zbran iz celotnega Gradisa. »Lep je.« Tako pravijo domačini, pa pri tem ne mislijo le na most, temveč na celotni projekt, ki zajema most dolžine 380 m, širine 21,70 m, dva nadvoza dolžine 85 m ter 150.000 kv. m sodobnega cestišča zgrajenega na izredno težkem nenosilnem terenu.

Še dober mesec in dela bodo zaključena, vendar to še ne bo slovo Gradisa iz Amare, zaradi velikega ugleda, ki smo si ga ustvarili pri lokalnih oblasteh in investitorju, za-

radi kvalitete naših del ter naše vstrajnosti, ko smo nadaljevali delo kljub posebnim pogojem. Kot rezultat tega je tik pred podpisom pogodba po kateri bi naj nadaljevali z deli pri urejanju mestnih ulic. Tečejo tudi razgovori o izvedbi sanacijskih del na »starem« mostu v Amari, ter nenazadnje projekt Qurna, Fatihiya in Huwair. Za to delo bo pogodba podpisana še v tem letu. Prijeten je občutek ob pogledu na rezultate trdega dela.

Ob tej priliki želimo vsem ostalim Gradisovcem mnogo delovnih in osebnih uspehov v letu 1982, ker se zavedamo, da ste tudi na ostalih gradbiščih dosegli ob trdem delu dobre rezultate.

Kolektiv Gradisa v Amari II

Ekipa na izdelavi cementne stabilizacije

Iz Iraka smo prejeli naslednji telegram

Ob zaključku del na našem gradbišču v Iraku je bila organizirana proslava katere so se udeležili tudi vsi predstavniki iraškega investitorja in Savezne direkcije za promet in rezerve. Na tej proslavi je bilo izvajalcu IMP in Gradisu dano vse priznanje za hitro, kvalitetno in v pogodbenem roku opravljena dela.

VODSTVO DE IMP BAGHDAD

Uspešen nastop Gradisa v Iraku

Naučili smo se marsikaj, pa vendar? ...

V času, ko so zaradi stabilizacijskih razmer pri nas doma ustavljene večje investicije, se je tudi Gradisa podal v tujino. Nekaj smo o delu v Iraku že poročali. Danes pa lahko že zapišemo, da je bil pred dnevi prvi večji objekt predan investitorju. Čeprav v Iraku razmere v tem času niso takšne kot pri nas, so delavci Gradisa končali objekt v roku in kvalitetno, zakar so dobili vsa priznanja tamkajšnjih strokovnjakov.

V začetku je bilo težko. Delavci so se s težavo privajali na tamkajšnje podnebje. Toda sčasoma so se privadili tudi na to, pa še na marsikaj. Danes, ko je večina teh delavcev že doma, lahko zapišemo, da je bil nastop Gradisa uspešen. Z dobrim in kvalitetnim delom si je Gradisa ustvaril dober sloves, ki mu zagotavlja še nadaljnji nastop v tujini.

Veliko izkušenj so si naši delavci pridobili na tem gradbišču. Veliko tega bodo lahko s pridom izkoristili doma, pa tudi pri novih delih v tujini. »Zal smo se nekaterih stvari morali naučiti v tujini. Ena izmed takih stvari so dohodkovni odnosi,« mi je ob vrnitvi dejal eden izmed delavcev Gradisa.

Pustimo strokovni del. Ta je bil nadvse uspešen. Delavci zaslužijo vse čestitke.

Verjetno pa bo potrebno pogledati drugo plat medalje. Skrb za delavca, ki odhaja v tujino, tamkajšnji standard in vse ostalo kar prispeva k dobremu počutju, vse to bo potrebno dati pod lupo.

O tem in še marsičem smo se pogovarjali s Hedviko Hudernik in inž. Mirom Primorcem, ki sta se, prva samo za nekaj dni, drugi pa dokončno vrnila v domovino.

Naj povzamemo nekaj misli s tega pogovora.

Hedvika Hudernik: »V Iraku sem že dobro leto in sem si tako nabrala dosti izkušenj. Najbolj smo pogrešali stike z domovino. Razumeli smo, da je to med Irakom in Jugoslavijo težje. Izredne razmere, ki vladajo tu v Iraku in velika razdalja, vse to je razumljivo opravilo svoje. Kljub temu pa bo v prihodnje temu problemu treba posvetiti več pozornosti. Pa ne na ravni TOZD. Več stvari bo potrebno rešiti na ravni Gradisa, saj kot taki tudi nastopamo v tujini. Doma smo velika firma, ko pa nastopamo zunaj, pa se praktično izgubimo. Več bo potrebno v prihodnje storiti za samega delavca. Ne vem sicer kako, toda nekako bo treba poskrbeti za to, da pošta ne bo hodila do nas tudi po tri mesece. Težko je za nas in naše domače. Premalo je vsekakor naših časopisov in revij. Tudi kakšen radio s kasetami bi potrebovali. Ob 24. uri, to je

opolnoči, so poročila na radiu Jugoslavija. Te oddaje včasih kdo posname, potem pa vsi poslušamo.

Še večji problem je bil z nastanitvijo. Tudi po štirje delavci so bili v eni sobi. To je odločno preveč. Prav na to bo potrebno misliti že v začetku gradnje in ne na koncu. Vsi, ki so prišli v Irak, so samo obljubljali, storili pa nič. Za vse nas v Gradisu je bila to velika šola. Treba bo skrbno pregledati dosedanje delo, da ne bomo ponavljali prvega razreda.

Miro Primorac: »Iz Iraka prihajamo z velikimi izkušnjami. Ne samo mi, ki smo delali v Iraku, ampak tudi tisti, ki ste v domovini delali za potrebe tujine. Čeprav bo do prihodnjih del potrebno marsikaj izboljšati, je danes že jasno, da smo delo, pravim delo, opravili dobro. Investitor je bil z našim delom zadovoljen. Iraške oblasti so pohvalile naše delo, saj smo po njihovih besedah opravili

Hedvika Hudernik

delo zelo kvalitetno in v roku. To omenjam posebej zaradi tega, kajti vsi veste, kakšne so razmere v tem delu sveta. Tudi IMP, s katerim smo sodelovali v tujini je izrazil pripravljenost, da z nami še sodeluje. Kot neke vrste samostojna delovna enota smo imeli svoj gradbiščni svet, nekak delavski svet, organizacijo ZK, mladinski aktiv itd. Moram takoj povedati, da smo imeli vse sestanke po delu, to je po 18. uri. Tudi zbere delovnih ljudi smo imeli po delu zvečer, vse stvari smo reševali na nivoju zborov delovnih ljudi.

Standard pa je poglavje zase. O tem bo potrebno sedaj krepko spregovoriti. Zakaj nismo bili sposobni postaviti menzo za tolikšno število naših ljudi že v začetku gradnje? V začetku je bil problem tudi s hrano, da o nočitvah niti ne govorim. Res je, da so se nekatere stvari sčasoma uredile, toda to je trajalo predolgo. V prihodnje bo potrebno vse to postoriti mnogo prej. Le pripravljeno bomo lahko odšli in uspešno opravljali dela v tujini. To je sedaj za vse nas Gradisovce obveza.

Franjo Štromajer

LETOŠNJI GRADISOVI NAGRAJENCI

DIPLOME

TOZD Kovinski
obrati Maribor
TOZD Lesno
industrijski obrat
Škofja Loka
TOZD gradbena
enota Ravne
na Koroškem

NAGRADE

Maks Arlič
Jože Bertoncelj
Boltežar Hvastija
Ivan Kihás
Jože Ločnikar
Ivan Pergar
Janez Plemelj
Jože Rutar
Franc Šinkar
Alojz Šinko
Franc Štuhec
Tone Zaletelj

Podeljena so navišja Gradisova priznanja

Vsako leto 4. oktobra, ali bolje rečeno za praznik republike, slovesno podelimo navišja Gradisova priznanja, Gradisove nagrade in diplome. To so skromna priznanja najzaslužnejšim delavcem, ki so v toku leta bili uspešni na vseh toriščih našega dela in življenja v delovni organizaciji.

Nagrajencem smo postavili nekaj vprašanj, na katera so odgovorili takole:

sove nagrajence, si v mislih obnovim delo in življenje 25. let pri Gradisu in si skušam izluščiti tisti moj doprinos k delu in poslovnim uspehom, ki opravičuje ta dogodek. Ves čas dela sem zaposlen pri enoti na Jesenicah in sem v tem času spremljal praktično 20 kratni porast našega kolektiva, gledano po številu zaposlenih.

Sodeloval sem kot operativni organizator pri gradnjah velikega števila objektov, ki so bili predani svo-

stalni skrbi za strokovno izpopolnjevanje, uvajanju nove tehnologije in sodobnih materialov je dvigati našo Gradisovo raven nad primerljivi nivo, še zlasti v sedanjem stabilizacijskem obdobju.

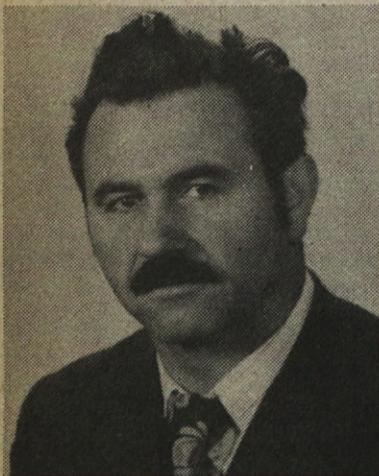
Morda mi je nekaj teh misli in hotenj uspelo včasih združiti z enakimi, pri sodelavcih večati privrženost, potegovati za seboj čimveč omahljivcev in verjetno so bili neslučajno takrat zgrajeni in predani tisti objekti, ki ostanejo v spominu.

spodarski položaj, v katerem se nahaja domovina in iz njega izšla še trdnejša, obogatena z izkušnjami, ki jih prinaša današnji težki položaj.

Ivan Kihas — Ljubljana

Sem za dosledno izvajanje gospodarske stabilizacije

Nagrade, ki jih Gradis podeljuje ob obletnici ustanovitve oziroma

Maks Arlič

Maks Arlič — Celje

Dobra organizacija — pogoj za uspeh

Gradisova nagrada, presenečenje. Resnično sem je vesel. Sprašujete kako sem teh trideset let preživel? Moram reči — lepo. Začel sem leta 1952 kot tesar na gradbišču v Titovem Velenju pri izgradnji industrijskih objektov rudnika Velenje. Leta 1959 sem dobil Gradisovo štipendijo in končal delovodsko šolo. Bil sem po vseh celjskih gradbiščih, skupno kar na 32 objektih. Najodgovornejše naloge sem opravljal pri izgradnji III. in IV. faze TE Šoštanj. Delal sem tudi v Frankfurtu, skratka tam, kjer so me najbolj potrebovali. Končno delati moraš kjerkoli si. Rad delam, zlasti če je delo dobro organizirano. V Celju smo to uspeli, zato tudi rezultati niso izostali. V bodoče pa želim, da bi bilo med nami še več dobrega in uspešnega sodelovanja.

Jože Bertonec — Jesenice

Lastni vzgled je najboljša metoda dela

Ob tem posebnem, enkratnem doživetju, ko sem izbran med Gradi-

Jože Bertonec

jemu namenu, eni manj, drugi bolj uspešno.

Človeka poživljajo tisti bolj uspešni. Kaj je bistveno pri teh gradnjah? Vsako naše operativno delo je kolektivno, zato je bistveni vpliv na celotno odvijanje dela enotno hotenje in organiziranje vseh delavcev, ki sodelujejo pri gradnji.

Prav gotovo je zato glavna skrb in odgovornost vodje in organizatorja dela zainteresirati in povezati to skupno moč, jo usmeriti v pripadnost delu in nalogam, kjer naj vsak čuti obvezo za svoj prispevek, ob jasni zavesti, da je le izvršeno delo osnova za ustvarjanje dohodka in s tem posredno zadovoljevanje naših potreb.

Vsekakor je pri tem najboljša metoda lastni vzgled, ki se odraža v nesebičnem angažiranju, doslednem izpolnjevanju obveznosti in obljub, pri tem pa ostati pošten do svojih sodelavcev in jim pravično priznati vsakemu svoj doprinos delu. Samo življenje nas izziva, da smo vedno vzporejani z ostalimi podobnimi ali enkratnimi cilji. Naši družbeni proizvodi imajo praktično skoraj trajni značaj, zato mora biti naše delo opravljeno kar najbolj strokovno in kvalitetno. To naj bi bila prednost vseh gradisovih proizvodov. Ob

Boltežar Hvastija

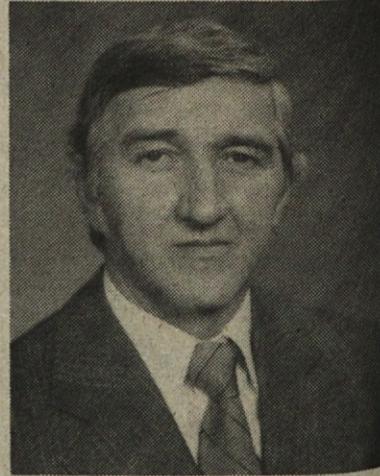
Boltežar Hvastija — NG Maribor

Močni smo takrat, ko smo enotni

Gradisova nagrada mi pomeni visoko priznanje za moje dosedanje delo, pomeni mi pa tudi obvezo za bodoče. Težki gospodarski položaj zahteva od nas poglobljeno delo in večjo disciplino. Vziveti se moramo v stabilizacijske pogoje gospodarjenja. Odreči se določenim »praviciam«, ki nam jih ni nihče dal. Doseči večjo produktivnost dela z boljšo organizacijo, večjo disciplino, boljše izkoristkom materialov in delovnih priprav.

Delovna organizacija spreminja svojo organiziranost, odnosno jo dopolnjuje. To je korak naprej. Demokratičnost in pravice, ki jih dajejo naši zakoni in sporazumi so nas zapeljali v preveč »tozdovsko« obnašanje, ki v določeni meri slabi celotno moč Gradisa. Zavedati se moramo, da smo močni takrat, ko smo enotni, ko so nam naše obveznosti do DO vsaj tako »svete« kot pravice, ki jih uveljavljamo za posamezne TOZD.

Prepričan sem, da bo Gradis kot dobro organizirana organizacija, ki je sposobna izvesti vsa še tako zahtevna dela, prebrodila težavni go-

Ivan Kihas

prazniku republike, so velika vspodbuda delavcem za nadaljnje delo.

Kaj naj rečem o nagradi? Vesel sem je, še posebej pa sem vesel, da delam v takem kolektivu, kjer je cenjeno delo vsakega posameznika in kjer ljudje priznajo in spoštujejo iniciativo delavca — neposrednega proizvajalca.

Kakšno naj bo nadaljnje delo? Še bolj zagnano in čimbolje organizirano v tem smislu, da bo vsak delavec med svojim delom lahko optimalno izkoristil svoje znanje, spretnost in delovne izkušnje. Tak način nam po mojem mnenju zagotavlja trden samoupravni sistem in z uspešno stabilizacijo.

Tako delo naj nam bo vodilo, saj vidim, da se celotna delovna organizacija trudi, da dosledno izvaja začrtan program gospodarske stabilizacije.

Zelo pozitivno se mi zdi, da se uveljavljamo s svojo kvaliteto tudi izven meja naše domovine, kjer si z velikimi naporji in odpovedovanji pridobivamo tako potrebna devizna sredstva za nujen uvoz prepotrebne opreme. Kaj lahko še naredimo? Mislim, da le to, da ostanemo složni in vztrajni pri uresničevanju vseh pred

nas postavljenih nalog. Ob prejemu nagrade je moja prva dolžnost, da se zahvalim delavcem — kolegom v svoji enoti. En človek v delovni organizaciji, kakršna je naša, ne pomeni mnogo, saj vse delo poteka timsko. Če bi ne imel tako dobrih sodelavcev, bi tudi moja prizadevanja ne mogla biti tako uspešna.

Jože Ločnikar — Ljubljana

Pri odločitvah smo prepočasni

Gradisova nagrada mi pomeni priznanje za dosedanje delo, predvsem pa, vzpodbudo in obvezo za delo v bodoče. Pri svojem dosedanjem delu v Gradisu sem imel priliko dobro spoznati razvoj in organizira-

Jože Ločnikar

nost Gradisa od leta 1965 dalje. Ugotovil sem, da smo v zadnjih letih pri svojih odločitvah preveč počasni in premalo odločni ter da se mnogo preveč dogovarjamo, toda premalo dogovorimo.

Če bomo hoteli dosežati boljše poslovne uspehe ter še naprej ostati vodilna gradbena firma v Sloveniji, katera bo sposobna izdržati vedno hujšo konkurenco pri pridobivanju del doma in v tujini, se bomo morali bolje organizirati oziroma hitreje prilagajati našo organizacijo sedanjemu stanju, ki zahteva: — enoten nastop na tržišču, enotno naložbeno in finančno politiko itd.

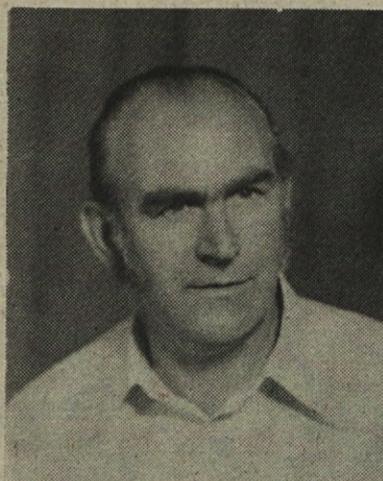
Pri tem bi moral svojo vlogo odigrati predvsem bodoči Inženiring, ki naj bi ponovno strnil včasih že razrahljane vrste Gradisa z jasno zastavljenimi cilji usmerjal Gradis v bodoče.

Pri realizaciji zastavljenih ciljev pa bomo morali biti odločnejši in hoteli, da se uresničite zastavljenih ciljev bo morali preiti v zavest vsakega delavca Gradisa. Prepričan sem, da nam bodo delovne izkušnje, strokovno znanje in sodobna tehnologija, katere smo si pridobili tekom 36 let obstoja Gradisa, pripomogle k realizaciji zastavljenih ciljev, nadaljnji rasti Gradisa in še večji uveljavitvi doma in v tujini.

Janez Plemelj — Ljubljana okolica

Nikoli mi ni bilo žal, da sem se odločil za Gradis

Ko sem po petdesetih mesecih slekel vojaško suknjo, je bila prva zaposlitev na gradbišču Gradis — Titova vila na Bledu, od tam sem se v juliju preselil na gradbišče Litostroj. V času, ko sem delal na Litostroju, sem končal delovodsko šolo in bil v jeseni 1951 premeščen na hidroelektrarno Medvode. V jeseni 1954 ko so dela na elektrarni šla h kraju, sem bil premeščen na gradbišče avtoceste Ljubljana — Zagreb v Grosupljem, kamor se je prelila večina Gradisovih delavcev in tehničnega kadra iz elektrarne Medvode. Toda v gradbeni operativi je že tako, da nikdar ne osta-

Janez Plemelj

neš na enem mestu in sem se po treh letih znašel na gradbišču Jesenice, čez pol leta pa zopet na avtocesti v Veliki Loki, kjer smo delali skupaj z mladinskimi delovnimi brigadami. Spomini se vračajo v čas, ko smo cele hribe izkopali in doline zorali ročno in s konjsko vprego, ni bilo mehanizacije kot danes, ko se gradijo avtoceste. Toda to leto 1958 je hitro minilo in 3. 1. 1959 sem zopet na Jesenicah. Tam sem delal na poslovnih stavbi pred kolodvorom in na podvozu pod železniško postajo Jesenice. Na mojo prošnjo sem bil januarja 1961 premeščen v Ljubljano, k poslovnim enotam Ljubljana-okolica.

Nikoli mi ni bilo žal, da sem se odločil za Gradis, z njim sem živel, bil mi je drugi dom in doživljal z njim dobre in slabe dni. Nikoli ni manjkalo tovarištva in razumevanja. Zelo sem zadovoljen v TOZD Ljubljana-okolica, kjer sem že preko dvajset let. Dela mi tudi izven gradbišča ni nikoli zmanjkalo in sem vedno imel funkcije in zadolžitve v samoupravljanju, sindikatu, ZK in drugod. Nikoli nisem mogel reči ne. Sedaj sem že od leta 1974 predsednik konference delegacij za TOZD-e Gradis v občini Moste-Polje za ZZZ. Na področju delegatskega sistema bodo morali TOZD-i napraviti še veliko,

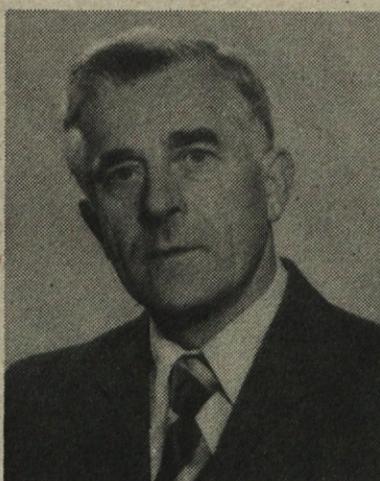
kakor tudi družbenopolitične organizacije, da bo delo v zborih združenega dela teklo kot mora, še več pa v delegatskem sistemu v SIS, kakor to zahteva naša Ustava in zakonodaja.

Ob sprejetju obvestila, da sem dobitnik Gradisove nagrade, sem bil izredno presenečen, saj je prišlo iznenada. Imam občutek kot, da mi Gradis daje priznanje in se mi zahvaljuje za vse, kar sem v Gradisu naredil, saj je nagrada prišla v času, ko se čez nekaj mesecev po 40-letnem delu odpravljam v pokoj.

Ivan Pergar — DSSS

Z delom za uspešen Gradis

Vest, da bom prejel Gradisovo nagrado za leto 1981 me je zelo prijetno presenetila.

Ivan Pergar

Hvaležen sem podjetju za tako visoko priznanje in čast za minulo delo v delovni organizaciji Gradis, s katero sem povezan prav od njenih prvih začetkov. Hvaležen sem vsem, s katerimi sem se v Gradisu srečeval vseh teh 36 let in, ki so vspodbudno delovali pri mojem delu in s katerimi delim misel: z delom uspešen Gradis.

Mnogo je Gradisovcev, ki nagrado tudi zaslužijo, pa jo še niso mogli dobiti, so pa tudi taki, katerim priporočam Pravilnik o delovnih razmerjih, predvsem pa poglavje IX. Odgovornost delavcev naj se z njim tako dolgo utrjujejo, da te smernice zažive v njihovem ravnanju, kar bi bilo njim samim, Gradisu in pa družbi, v korist. Vsi moramo biti naravnani po takih smernicah, če hočemo, da bomo vsi zadovoljni, srečnejši in bogatejši.

Le z znanjem, delom, odgovornim ravnanjem in enotnostjo bomo lahko prevzemali tudi najbolj zahtevna dela in zadovoljili kateregakoli naročnika, in takim se nam ni treba bati vedno bolj zahtevnejših časov.

Pravočasno in kvalitetno opravljeno delo nas poleg denarnih koristi, tudi notranje zadovoljuje in spodbuja pri nadaljnjem delu in nas tako vodi do vedno večjih uspehov.

Jože Rutar — OGP

Med seboj bi morali biti bolj povezani

V Gradisu združujem delo že 30 let in mi Gradisova nagrada veliko pomeni. Dobil sem že zlato plaketo od Konference osnovnih organizacij zveze sindikatov GIP Gradis in medaljo dela s srebrnim vencem. Gradisova nagrada mi pomeni več, saj je to priznanje mojemu tridesetletnemu delu.

Želel bi, da bi naša delovna organizacija še naprej dobro napredovala in da bi tudi v bodoče gradila pomembne objekte v naši domovini in zunaj nje. Med seboj bi morali biti bolj povezani, da bi lahko dobro in kvalitetno delali. Veliko bi nam po-

Jože Rutar

magali novi in moderni stroji, saj je naše delo tako, da potrebuje sodobno mehanizacijo. Največ pa bi lahko doprinesli z vestnim delom.

Franc Šinkar — KO Ljubljana

Svoje znanje sem rad prenašal na druge

V takratne centralne obrate sem prišel leta 1957, kot strojni ključavničar. V poznejšo reorganizacijo obratov in ustanovitvijo Wacker servisa sem začel popravljati stroje, ki so nam jih vozili tako iz Gradisa, kot tudi iz drugih OZD. Delo samo je zelo zanimivo, ker je veliko različnih strojev. Seveda pa so tu še težave z rezervnimi deli, katere moramo uvažati. Mislim, da bi morali posvetiti več pozornosti tem težavam, saj je Gradis ena največjih OZD, opremljenih z Wacker stroji.

Po sprejetju obvestila, da bom dobil Gradisovo nagrado, sem bil prijetno presenečen, saj sem uvidel, da ves moj trud in znanje, ki sem ga prenašal na ostale sodelavce in učence, le ni bil zaman.

Nagrada mi ne pomeni samo priznanja za vložen trud in delo, temveč tudi vodilo za izvrševanje nalog, ki so pred nami.

Alojz Šinko — GE Maribor Med gradisovci se počutim zelo dobro

Teče mi petintrideseto leto, ko sem prestopil prag naše hiše. Delal sem kot tesar, ker me to delo zelo veseli. Leta 1948 sem bil premeščen v Kidričevo in tam sem že imel svojo skupino ljudi.

Kasneje sem delal na večjih gradbiščih TOZD Gradbene enote Maribor, med drugim tudi v Zvezni republiki Nemčiji. Zdaj opravljam delo brigadirja z večjo skupno ljudi na Ogem Pobrežje. Tu izdelujemo prednapete hlevske gredi in krovne plošče. Delo je res umazano, naporeno in tudi odgovorno, a z veseljem in dobro voljo gre vse.

Med Gradisovci se počutim zelo dobro. Upam pa, če mi bo služilo zdravje, da bom še nadaljeval delo in

tudi odšel od Gradisa v pokoj.

Gradisove nagrade sem resnično vesel. Hvala vam.

Franc Štuhec — GE Maribor

Uspeh je odvisen tudi od dobrih sodelavcev

Prijetno sem bil presenečen ob sprejemu obvestila, da sem bil predlagan za letošnjo Gradisovo nagrado. Malce sem se zamislil nad to nepričakovano novico. Ko pa začnem prešteti čas moje zaposlitve v TOZD GE Maribor, pa ugotavljam, da spadam že v inventar naše mariborske gradbene enote. Teče mi že 33. leto dela v naši enoti in še z drugo delovno dobo se mi bo čez kakšno dobro leto iztekla moja gradbena kariera.

Zvrstilo se je nešteto objektov, na katerih sem sodeloval, ali jih samostojno vodil od temeljev do vselitve. Da je lahko človek včasih tudi bolj uspešen, je odvisno tudi od dobrih sodelavcev, osebnega zadovoljstva v poklicu, zdravja in sreče. Prepričan sem, da so istega mnenja tudi moji nadrejeni, zato hvaležno sprejemam to priznanje.

Tone Zaletelj — Ravne

Zavedamo se resnosti položaja

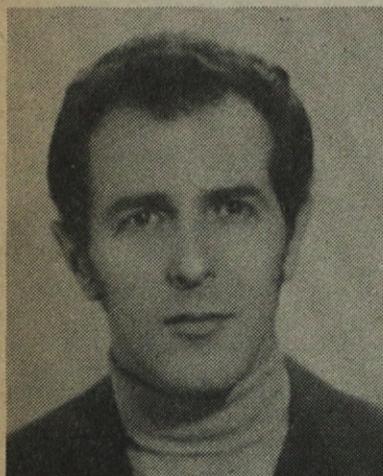
Prijetno in toliko bolj obvezujoče sem prejel vest, da sem med Gradisovimi nagrajenci. Vesel sem tudi Gradisove diplome, ki smo jo letos že tretjič prejeli. Nisem skromen, veliko smo delali in zaslužili smo jo vsi skupaj, od delavca do inženirja. Vsak je

na svojem področju dal vse od sebe in uspeli smo.

Smo pod vplivom zaostitve gospodarstva, ki je zajelo tudi našo Koroško dolino. Zavedamo se resnosti položaja, zato smo sprejeli že ustrezne stabilizacijske ukrepe. V 35. letih našega obstoja smo si nabrali bogate izkušnje; zlasti na strokovnem področju. Pri tem pa nismo nikoli pri družbenopolitičnem delu, niti pri skrbi za naše delavce, popustili. Od skromnega barakarskega naselja ob Suhi, smo za naše delavce uredili naselje, menzo, ustvarili pogoje za kulturno življenje zaposlenih. Dejanja so več od besed, pridite na Ravne in prepričajte se.

Tako so se drug za drugim zvrstili odgovori dvanajstih Gradisovih nagrajencev, ki jim ni vseeno, kakšen bo naš jutrišnji dan.

Lojze Cepuš

Franc Šinkar

Alojz Šinko

Franc Štuhec

Tone Zaletelj

12. novembra je bila odprta zahodna ljubljska obvoznica

V Ljubljani so 12. novembra odprli nov del slovenskega sistema avtocest — zahodno obvoznico okoli našega glavnega mesta, ki je del bodočega slovenskega cestnega križa. Gre za povezavo Celovške ceste s Tržaško pri Dolgem mostu, oziroma avtocesto proti Postojni. Na devetih kilometrih, toliko je dolga obvoznica je bilo v času graditve izkopanih približno 2,5 milijona kubičnih metrov zemlje, položenih okoli 200.000 kvadratnih metrov asfalta. Zgrajeno je bilo 8 nadvozov dolgih od 55 do 81 metrov, 4 podvoze dolge od 10 do 90 metrov, 9 mostov preko reke, potokov in jarikov dolgih 7 do 60 metrov, 304 metre dolg viadukt pri Dolgem mostu in 2 brvi za pešce dolgi po 55 metrov.

Na obvoznici ni niti enega semaforja, saj so vsa križišča izvennivojska. Priključki so narejeni po več sistemih: diamant, deteljica, polovični diamant, trobenta, trikotno izvennivojsko križišče v Kozarjah pa je prvič v Jugoslaviji uporabljen način

združevanja in delitve prometa enakovrednih smeri.

Okrog 2 kilometra obvoznice je 6 pasovne (pasovi so široki po 3,5 metra), vmes pa je dvometrski ločilni pas z betonsko ograjo (to je sistem New Jersey, ki je prvič uporabljen v Jugoslaviji). Cesta se nato zoži na 4 pasove po 3,75 metra ter na sredini 4 metrsko zelenico z dvojno jekleno ograjo.

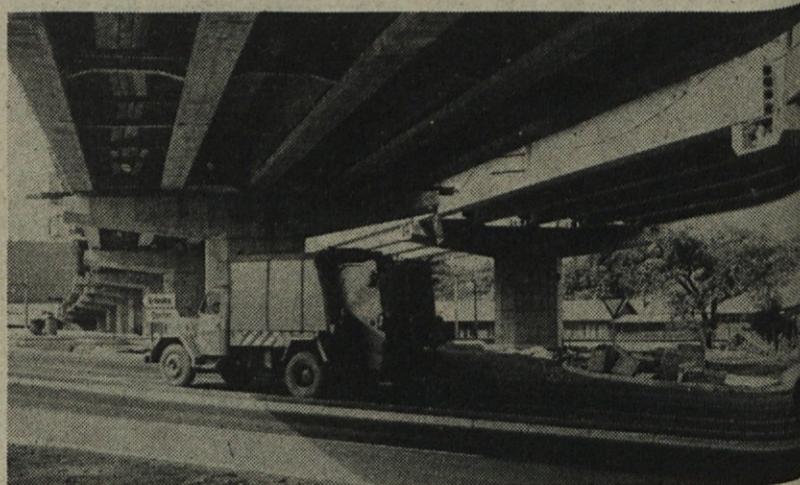
Poleg devetih kilometrov nove obvoznice je bilo zgrajenih še 8,5 kilometra novih stranskih cest, bilo je potrebno prestaviti in prekopati veliko instalacij: vodovod, električne kable, plinovode, PTT naprave, javno razsvetljavo in podobno. Asfaltna prevleka na obvoznici še ni dokončna. Ta je še groba in ponekod valovita, ker se pa mora asfalt uležati, bo cesta postala gladka šele na pomlad, ko bo dobila še gornjo plast finega asfalta.

Glavni nosilec del je bilo gradbeno podjetje Slovenija ceste-Tehnika s podizvajalci SGP Primorje Ajdovščina, GIP Gradis TOZD GE

Nizke gradnje Maribor in TOZD Ljubljana, IMP Ljubljana, Vodnogospodarsko podjetje Ljubljana in drugi.

Gradis je na zahodni ljubljanski obvoznici naredil tri nadvoze in naj-

daljši viadukt na celi trasi. Tri nadvoze so naredili delavci tozda GE Ljubljana za trikotno invennivojsko križišče v Kozarjah, viadukt pri Dolgem mostu pa delavci Nizkih gradenj iz Maribora. Cveto Pavlin

Najdaljši viadukt na zahodni ljubljanski obvoznici so napravili delavci TOZD GE Nizke gradnje iz Maribora

PB Ljubljana

Vključevanje v sodoben arhitekturni izraz

Pred letom dni, ko se je Postmodernizem kot noviteta arhitekturnega izraza predstavil na bienalnih so mnogi s simpatičnimi aranžmani intelektualnih vikendov Beneško razstavo spremenili v arhitekturni Ponte Rosso, čigar kvaliteta se odraža v prikritih načrtih. Čeprav vemo, da slamica utopljenju še ni rešitev je le malo tistih, ki so v teh kriznih trenutkih zmogli toliko moči, da so odkrili smisel nove smeri, da so našli popoln avantgardni izraz. Med njimi sta Malešević in njegova arhitektura.

Delo, ki se poraja v risalnici Jurija Maleševića, ki brez kompromisno pristopa arhitekturnemu ustvarjanju, s kirurškim skalpelom odstranjuje

kaste tvorbe ustoličenih diktatur nad projektantom. To so projekti, ki v meglenih Jaršah raskrivajo nove možnosti.

Projekt Avto-servisne delavnice je pravzaprav objekt, čigar temelje je zakoličil sam arhitekt in s tem uspel, da je vsa arhitekturna nadgradnja res stvar projektanta in njegovih sodelavcev s sorodno idejo povezanih v ustvarjalne dialoge.

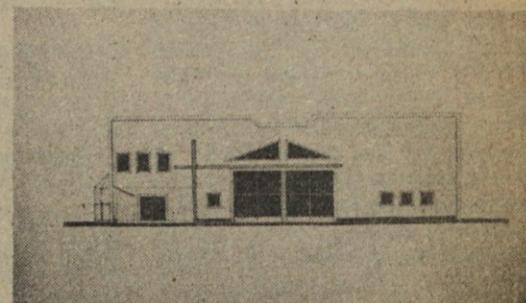
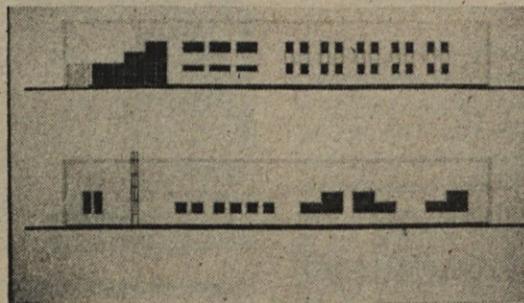
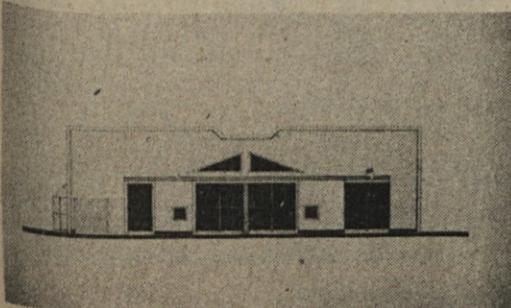
Avtor s svojimi sodelavci (J. Umnik, D. Lisjak) drzno in s popolnim obvladovanjem konstrukcije in materiala zavestno črta konstruktivizem, ki ga narekuje tipska konstrukcija, ga nadomešča s sodobnim estetskim izrazom in s tem kritizira mnoge,

katerim je konstruktivizem izgovor za lastne slabosti.

S humanim avtorjevim pristopom do delovnega prostora, delavec ni več podaljšek ali dopolnilo stroju, temveč imperativni subjekt kateremu se optimalno podreja način produkcijskega procesa. Delavnica ni zgolj vsota potrebne etažne višine in razpona, toplotnih količnikov in dopustnih napeptosti, je animacija delavčevi aktivnosti.

Ta načrt je z vedno prisotnim poročilom, ki s svojo realizacijo postaja renesansa tovarniških stavb in kompleksov, je dejansko pričanje: Delavcu čast in oblast.

Janez Glavan, arh.

Projekt avtoservisne delavnice v Delnicah. Izvajalec del je TOZD GE Maribor. Projekte pa je izdelal TOZD Biro za projektiranje Ljubljana

Podeljena priznanja TOZD v Mariboru

Za praznik republike so v mariborski gradbeni enoti podelili letošnja priznanja tozd. Odločitev, da to storijo na praznik republike se je pokazala pravilna. Dvorana kina Union je bila zasedena do zadnjega kotička. Lep kulturni program, ki so ga izvedli člani okteta Certus so popestrili z dokumentarnim filmom o Titu, ter recitalu Vladimira Nazorja Naprej, ki ga je izvedel Jože Grobler.

Poseben aplavz pa so zaslužili delavci — letošnji nagrajenci. Priznanje sta jim podelila direktor tozd Franc Gačnik, ter predsednik delavskega sveta Vlado Čač. V imenu komisije za priznanja tozd je prebral obrazložitev predsednik te komisije Franc Contala. Ponosno so letošnji nagrajenci sprejemali priznanja. Ponosni zaradi dejstva, da so jih predlagali njihovi sodelavci. Zato je to priznanje toliko več vredno. Priznanje tozd so letos prejeli:

**LOJZKA LESJAK
FRANC LAŠIČ
SIMON LEP
PAVEL HORVAT
VLADIMIR KRANJC**

**IVAN SMOLEK
AMALIJA VREČIČ
DANILO MEZGEC**

**IVAN HAJDAROVIČ
JANEZ TILI
FRANC RAJH
ŠTEFAN SREŠ
FRANJO POLANEC
JANEZ MATJAŠIČ
MAKS PREJAC**

**STJEPAN DALJEVAC
ANTON MARKON
JOŽE ČUŠ
STJEPAN MADJARIČ
JOŽEF VESELKO**

**STANISLAV ZADRAVEC
STJEPAN NOVAK
ANTON ŠAFARIČ
STJEPAN PETAK
ANTUN ARKLINIČ**

Kriterij po katerem so določili letošnje nagrajence je bil zelo oster in širok. Zato so si le ti zaslužili priznanje na katerem piše — ZA VSESTRANSKO PRIZADEVNOST PRI RAZVOJU NAŠE TOZD. Delavci v dvorani

pa so bili prav tako ponosni, ker imajo v svoji sredini sodelavce, ki so prijeli to priznanje. To je samó dokaz več, da so v mariborski gradbeni enoti delavci, ki so sposobni potrditi prejšnji sloves gradbene enote, za katerega nekateri v Gradisu mislijo, da je upadel. Tudi letošnji uspehi in rezultati kažejo na to, da bo Gradbena enota dobila v Gradisu tisto mesto, ki ji pripada.

Franjo Štromajer

Letošnji nagrajenci — dobitniki priznanj TOZD

Gradnja hidroelektrarne Solkan

Elektrika čez dve leti

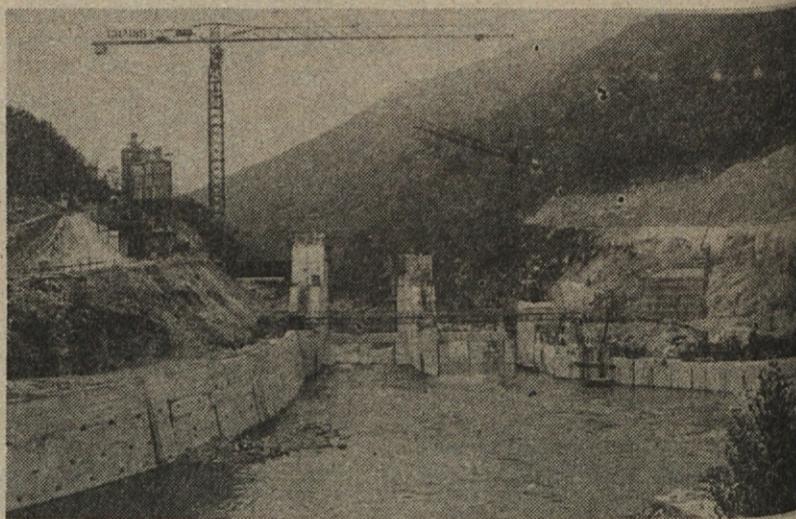
Gradbena dela so se zavlekla predvsem zaradi nerednega dotoka sredstev

Zaradi pomanjkanja denarja je gradnja elektrogospodarskih objektov ob koncu leta skoraj popolnoma zamrla. Za silo napreduje samo v obeh vodnih elektrarnah (Solkan in Mavčiče), v rudniku urana Žirovski vrh in v jedrski elektrarni Krško. Zamude pri gradnji omenjenih objektov so že tolikšne, da gradenj ne bo moč dokončati pravočasno.

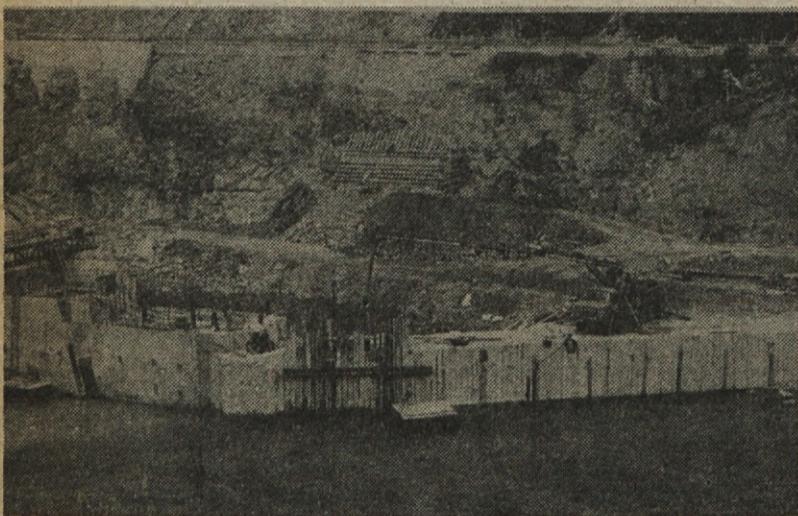
Vse zgoraj omenjene objekte gradijo gradisovi tozdi. Tako je tudi s hidroelektrarno Solkan pri Novi Gorici, ki jo gradijo delavci tozda Nizke gradnje iz Maribora. Gradnja traja že več kot dve leti in če so konec lanskega leta graditelji imeli pol meseca prednosti pred terminskim planom gradnje, potem so letos za vsaki mesec pridelali še skoraj

dodatni mesec zamude. Vzrok za tako stanje je znan — investitorja, to so Soške elektrarne pesti pomanjkanje sredstev. Letos je od predvidenih sredstev investitor imel na razpolago le slabo polovico, pa še od tega je bil levji delež premostitvenih kreditov, to težko situacijo pa je reševal tudi Gradis z najemanjem kreditov, ki jih bo investitor potem vračal.

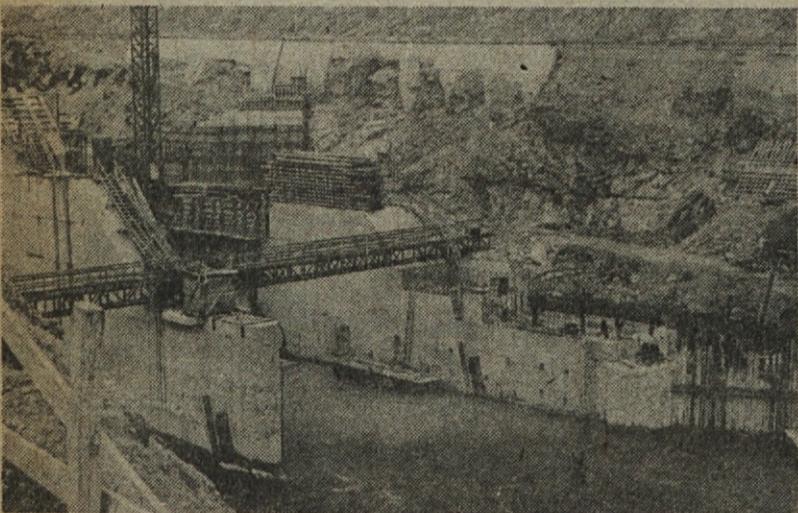
Zaradi omenjenih težav je tudi prvotno postavljen rok dokončanja gradnje, to je konec leta 1982 premaknjen v sredino leta 1983, ko naj bi poskusno začel obratovati prvi agregat, drugi pa dober mesec pozneje. Vse to seveda ob pogoju pravočasnega dotoka sredstev saj bi vsako odstopanje od plana pome-

Pogled na gradbišče HE Solkan pri Novi Gorici

Zapiranje druge gradbene jame na levi polovici struge Soče, kjer bo zgrajena turbinska zgradba

Jezovni del hidroelektrarne na desnem bregu Soče

nilo še večjo podražitev. Predračunska vrednost se je že sedaj povečala za trikrat, to pa v sedanjem gospodarskem položaju prav gotovo ni malo, saj bo celoten objekt po sedanjih izračunih stal 2,6 milijarde dinarjev. Če bo gradnja v bodoče potekala brez večjih težav, potem bo solkanska hidroelektrarna, ki bo imela tri agregate, začela s polno močjo obratovati v začetku leta 1985. Skupno bo dajala 150 milijonov kilovatih ur električne energije letno. To resda ni veliko, če vemo, da na Primorskem porabijo letno 600 milijonov kilovatih ur električne energije na leto in jo morajo uvažati, vendar pa bo energija iz HE Solkan izredno pomembna ob sedanjem kroničnem pomanjkanju vseh vrst energije. HE Solkan je tretja elektrarna na Soči, bo popolnoma avtomatizirana in daljinsko vodena.

Še ena težava izvira iz zamude pri gradnji, ki pa Gradis kot izvajalca gradbenih del toliko ne moti. Gre za to, da je oprema naročena in izdelana v rokih, ki so bili prvotno postavljeni in sedaj že prihaja v Novo Gorico. To pomeni, da oprema prehiteva gradbena dela in so zato vsa raspoložljiva novogoriška skladišča polna hidromehanske in druge opreme. Tako bo zapornice in žerjave montirala Metalna iz Maribora, turbine Litostroj iz Ljubljane, generatorje Rade Končar iz Zagreba, avtomatiko Iskra Ljubljana, preostalo opremo pa še nekatera druga podjetja.

Sedaj potekajo dela na levem bregu Soče, kjer bo turbinski del hidroelektrarne. Zaradi utesnenosti

prostora, tik ob Soči pelje cesta proti Anhovem, je bilo zapiranje druge gradbene jame precej težavno. Zaradi nevarnosti zrušitve ceste v Sočo je SGP Primorje, ki bo opravilo okoli 20 % gradbenih del, predvsem v strugi Soče vzvodno in nizvodno od elektrarne, moralo z betonom utrditi levo obalo.

Graditelji morajo računati tudi s hudourniško Sočo, katere vodostaj in pretok zelo varirata glede na količino padavin. Le-teh je največ v jesenskem in pomladanskem času. Tako je naprimer lani junija Soča v 24 urah tako narasla, da je zalila prvo gradbeno jamo in povzročila precej škode.

Na desnem bregu Soče je jezovni del hidroelektrarne že skoraj dograjen. Zmontirati je treba še jezovne mostove. Po montaži le-teh bo treba montirati še zapornice, ki jih izdeluje in montira Metalna. Potem bo treba dograditi še pogonske hišice in opraviti manjša obrtniška dela in s tem bo jezovni del objekta na desnem bregu Soče končan.

Pomožna pregrada druge gradbene jame je sedaj že narejena, Soča pa je preusmerjena preko pretočnih polj, ki so bila narejena v prvi gradbeni jami. V drugi gradbeni jami se bo zgradila turbinska zgradba, kjer bodo po najnovejšem, dodatnem investicijskem programu tri Kaplanove turbine z močjo, vsaka 20 MW. Prvotno sta bili predvideni le dve Kaplanovi turbini z močjo vsaka 20 MW, sedaj bo še ena več, tako da bo končna moč hidroelektrarne večja od prvotno planirane.

Cveto Pavlin

Kje so še skrite rezerve

Kljub raznim opozorilom, prošnjam in obvestilom se čez celo leto vleče kot rdeča nit neredno pošiljanje strojniških in šoferskih poročil. Vse premalo se zavedamo, da so poročila svoje vrste ček, ki se mora čimprej vnovčiti. Del tega denarja dobimo tudi mi, toda kako, ko pa nismo poslali poročil, a denar pa moramo vsakega petnajstega v mesecu dobiti in to res točno, sicer je ogenj v strehi. No, na to pa tisti grešniki ne pomislijo, da so potrebna poročila za obračun naših nalog, za katere dobimo denar za plačo.

V zagovor in iskanje opravičil se najde krivca vedno drugje. Poročila so veljavna s podpisom vodje gradbišča ali delovodja, ki sta največkrat kriva ker nista podpisala, vsled česar je nastala zamuda pri dostavi.

Morda so kakšni izjemni slučaji, da se to zgodi, da je krivda na drugi strani, toda največkrat smo le mi tisti, ki nismo poskrbeli za pravočasen podpis. Zaposelnost podpisovanja povzroči včasih tudi spor vsled števila opravljenih ur. Če je podpisovanje sprotno, je še tudi svež spomin, takrat do sporov ne pride.

Znano je, da so poročila prirejena za računalnik, zato pa je tudi važno pravilno pisanje po rubrikah ter vnašanje ustreznih šifer. Če so napačne G-številke stroja, jih računalnik ne sprejme, oziroma zapiše — opravljeno delo na drugi stroj, če je slučajno pri pomoti zadeta druga G-številka. Često se tudi dogaja, da so šifre enot — TOZD napačne, nepolni naslovi, vse to povzroča še dodatne zakasnitve poleg zapoznelih poročil. Ker bi moralo biti obračunano v določenem in tudi plačano, se podaljša še v drugi celi mesec vsled zavračanja računov in nato iskanja točnih šifer, G-števil ali naslovov.

Vsled takih malomarnosti se sproži plaz raznih nevslednosti — ker ni poročil ni možno obračunati akordov — vsled nepopolnih, oziroma pomanjkljivo izpolnjenih poročil izpade gotovi del realizacije — vsled nepopolnih naslovov so računi izstavljeni in naslovljeni na nekoga (napačno), ki mu niso bile opravljene nobene usluge — z neenakomerno dostavo poročil se ob koncu meseca nagomili preveč poročil, kar povzroča obremenjenost ljudi, ki na tem delajo in tudi računalnik — in končno se take malomarnosti obrnejo proti nam v obliki raznih napak, ki se pojavljajo pri obračunih vsled preobremenjenosti ljudi — obračunovalec in velikega števila poročil, ki bi lahko že bila poročana, če bi tekoče prihajala — kot končno pa se vsled tega tudi slabšajo in ostrijo odnosi med SPO in korist-

niki. Te probleme pa rešuje tisti, ki ni pri tem nič kriv.

Ker se leto izteka, pozivamo vse delavce SPO, da v naslednjem te pomanjkljivosti popolnoma odpravimo, kar ne zahteva dejansko nobenega napora, samo malo je izostriti čut odgovornosti. K sodelovanju naprošamo vse Gradisove podpisovalce šoferskih in strojniških nalogov za pravočasni podpis, za kontrolo opravljenih režijskih ur, ki ga sicer neposredno ne bremenijo posredno pa, torej bremenijo našo Gradisovo skupnost. Često se pojavljajo tudi enostranski pripisi na poročilih, da se to ali ono ne prizna, so brezpredmetni v kolikor ni predhodno pogodbeno ali pismeno dogovorjeno.

Z dobro voljo in malo truda se morajo te rezerve izkoristiti v smislu urejenosti na področju poročil in splošno dobrih odnosov s koristniki v naslednjem letu.

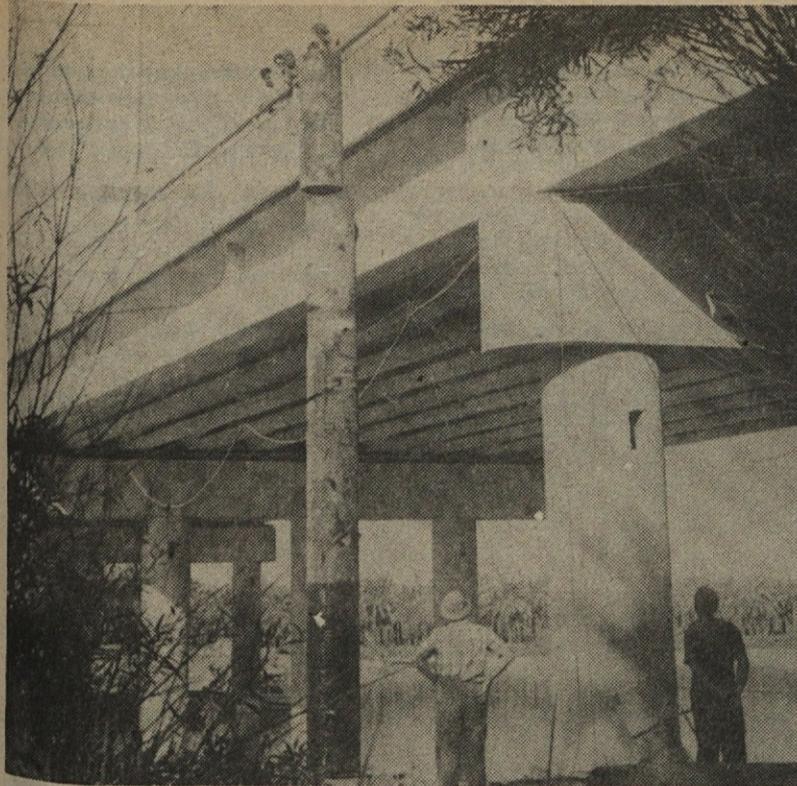
Iztekajo se zadnji dnevi dokaj zahtevnega in pestrega leta, v katerem smo delali sprejemni izpit za vstop v leto 1982, leto poostrene stabilizacije, torej potrebno bo vložiti veliko truda in napora. V ospredju bo tudi odgovornost za delo vsakega posameznika ter bo treba pozabiti na stare lagodne slabosti in navade. Novo leto bo prineslo tudi mnogo novitet v delu in gospodarjenju. Delati bo treba tam, kjer bo delo ponujeno tudi daleč izven naših meja.

Ob tej priliki želim vsem članom kolektiva SPO ter vsem članom kolektiva Gradis zdravo in uspešno novo leto 1982.

Ludvik Šnajder

Vesten strojnik tudi stari stroj dobro vzdržuje in ga pripravi za nadaljnjo obratovanje

S skreperjem betonarne SB 500, smo zabili štiri pilote v dno Tigrisa

Znati se je treba

Zanimivost iz Amare

Ob razglabljanju, ali dogodek sploh zasluži objavo, so se nam porajale različne ideje in kup pomislekov. Vendar smo zaključili, da nas zaradi našega dela ne sme biti sram, še manj pa kaže tako reč skrivati in jo držati ljubosumno zase. Več bo zaleglo, če o njej razmišlja čim več ljudi, pa četudi se bo kdo nasmihal.

V okviru projekta »Drugi most v Amari« je bilo treba ob mostu v dno Tigrisa zabiti štiri jeklene pilote premera 50cm in to na mestu, kjer je reka najgloblja in plovejo po njej ladje. Na te štiri pilote in na stebre mostu je treba potem privariti jekleno konstrukcijo, na katero bo kaksneje pritrjena lesena zaščita plovne poti. Gradbišče v Amari je sicer dobro opremljeno z raznovrstnimi stroji in orodjem, ni nam pa šlo v račun, da bi se za zabijanje štirih pilotov splačalo pripeljati opremo za zabijanje. Naivno smo se tudi tolažili, da je dno Tigrisa razmočeno in mehko in nam bodo dobro ošpičeni piloti kar sami zdrknili v zahtevano globino. Vendar smo se usteli. Ne le, da sami od sebe niso hoteli nikamor zdrkniti, ko smo jih obtežili z betonskimi utežmi, tudi ob skupni teži 23 ton, še vedno niso hoteli globlje, kot dober meter pod dno struge. Čeprav smo še kar naprej razmišljali, kako bi jih še malo potegnili in potisnili, nam je bilo vse bolj jasno, da jih bo treba zabijati.

Nikjer v Iraku nismo mogli na hitro najti ravno pravšnje zabijalo, da bi pripeljali kakega »Delmaga« od doma pa tudi ne gre, saj bi celotna vrednost postavke »Zaščita

plovne poti« komaj zadoščala za kritje stroškov transporta. Čas pa nas je neusmiljeno priganjal, saj nizka voda v Tigrisu ne traja večno in bo mesto, kjer je treba privariti jekleni del konstrukcije, kmalu pod vodo.

No kadar je stiska najhujša, se rado komu utrne ideja in tako je bilo tudi to pot. Odklopili, odvili in sneli smo skreper betonarne SB 500, ga privili na dva jeklena profila in postavili na most. Kos pilota smo prerezali, stisnili skupaj in napolnili s cca 700kg betona, privarili kavelj in obesili na jekleno vrvo skreperja. Seveda ročica, ki jo ima skreper, ne bi prenesla napora in jo je bilo treba podpreti. To oporo je predstavljalo avtodvigalo, ki je prevzelo ves napor namesto ročice, poleg tega pa je z dviganjem in spuščanjem ročice uspelo nameščati zabijalo natančno v pilot.

Izgleda kot kuharski recept, vendar je odlično delovalo. Pilete smo zabili točno na mesto, kamor sodijo, trpel je edinole strojnik skreperja, ki je moral ves čas zbrano paziti, da kaj ne strga. Ostalo je sicer nekaj malih skrivnosti, ki pa si jih je treba vsakokrat izmisliti na novo in prilagoditi okoliščinam in materialu.

Brez dvoma smo si prihranili precej časa, prevsem pa so odpadli stroški transporta, carina in najemnina za zabijalo. Povrh pa smo dokazali, da se lahko betonarno SB 500 porabi za marsikaj, ne le za mešanje betona.

Jernej Ravnikar

Skozi leto celo ta kronist dogodek zbira za naš list. Če vrgel vse bi na papir, ostal bi čisto brez manir.

Gradbeništvu letos lahko ni, nas tolčejo od vseh strani. Za boljšo našo eksistenco, imeli smo še konferenco.

Spomladi smo takole d'jali stabilizacijsko se obnašali za nove boljše te odnose pozab'li bomo stare »štose«.

Mi vsi za nove smo ideje se hitro vsak za nje ogreje ko pa treba je speljati ostanejo le pri debati.

Za svojo čast in za pravico vsak TOZD že dvignil je desnico za skupnost mu obraz žari v žepu figo pa drži.

Naša velika energija ki jo imamo na pretek zaradi naših se odnosov zgubi se lahko, v srednji vek.

Januarja, v začetku gneče se v Koprju TOZD močno opeče kot strela z jasnega neba milijarde »dnarja« nam je ušla.

V zrak tam doli smo gradili vsi TOZD-u so pomagali v sili kar sredstev zbrali smo v revirju, v Koprju šlo je k »hudirju«

Februarja v vrh kulture usmerja Gradis svoje ture še Ribičiča smo klicali potem pa celo leto spali.

Župani iz Kopra iz dna duše sestali so zaradi suše predlagali so arbitražo ta pot pa pelje v silažo.

Se marca tim najvišjih zbral je vsak direktor kaj dodal tovariši, mi smo za progres še SCT, tu štejmo vmes.

Če skupna pot v Irak nas pelje za vse enako — med in zelje Zidarju, glavni se pridruži za vzor napredka, Gradis služi.

Aprila v Frankfurt na posvet naš film šel v širni svet doma pa nove težke teme glavni predloži nove sheme.

Odgovornost dali v program prinesli vse sklepe smo na dan kar tukaj skuha se in speče počasi gre, se ne izteče.

Govorili maja na veliko izpit napravil z odliko v bilanci vsak svoj kos doda v žepu nič se ne pozna.

O kadrih teče zdaj beseda v bodoče nič boljše ne izgleda ko treba pa je »Mihca« dati za službo skriva, vsak se »ati«.

Junija v borbi za kredite investicije iz trte zvite in v Amari, sredi odlik reši lahko le še svetnik.

Podporni odri vsa ta leta vse bolj se vse okrog zapleta katera pot je tu prava zmaga naj le pamet zdrava.

Gradbincem julija, velik test CK nam vsem izpraša vest kako ste dosedaj gradili smo res si »grajo« zaslužili?

Kaj pa v hiši se dogaja še vedno smo za ringaraja že kriza trka nam na vrata ko brat ne bo poznal več brata.

Avgusta vse po morju plava zaradi cen boli nas glava v domovih naših »nov patent« penzion »gor šel« za sto procent.

Še novi spiski, plan, imena za Irak se hrabra četa »sprema« le prepočasi se obrača ta naša dolga, jara kača.

Septembra naj nam še kdo reče da Gradis v tujino neče v Nigerijo je šel naš glavni v Rusijo pa komercialni.

Tudi s CK-aja komisija resno svoj program razvija vsi ki še živijo v zmoti ukrepi ostri so na poti.

Oktobra nova strategija za inženiring vse navija to so naše perspektive so dejale glave sive.

Dve leti trajala debata nešteto ur je šlo — potrata sporazum končno smo sprejeli predolgo smo ga mleli, mleli.

Novembra, ko se dan obesi pojavijo se novi stresi devize, kadri in delitev P-202 in vsa selitev.

Decembra, ognjenik že bruha povsod se vroča juha kuha, plan po TOZD-ih nov se snuje pri nas za točke bo vse huje.

Leto zdaj je že pri kraju enotni smo v našem gaju če tozdom šlo bo za prestiž ostal nam vsem, bo le drobiž.

Zaostreni so pogoji naši vsi skupaj smo v isti kaši pogledjmo zdaj še naše TOZD-e pri sosedu pa, njihove SOZD-e.

Še diplomo in nagrado že ima tam »eldorado« čvrst na meji so mejnik resnično zaslužijo — tisoč pik.

Celjani letos malo drugače iz tira TOZD, nič več ne skače se sistem delitve nov rodil še druge lahko bi učil.

V Mariboru sile vse želijo zdaj še DSS-e le pri kadrih se zatakne svojih sklepov ne umakne.

Kot pred leti v tujino slavo našo odnesli v svet zopet letos v Iraku največ priznanja, gre jim spet.

V glavnem mestu se odvija ta stalna naša releksija visoko dviga že glavo prisotna je, kar bo, pa bo.

Jeseničan je na seji dejal za red bi vse od sebe dal mi TOZD-i nismo borza dela je tu prisotna družba cela.

Če kdaj in kje bi zaškripalo v žepih vsem se bo poznalo zato korajžno in bolj smelo v DSSS, za skupnost zrelo.

TOZD LJ-okolica v prihodnje občuti padec proizvodnje še pri uspehih lastnih sad pritiska ga močnejši brat.

Krivičen svet, dejal bi si ko iščeš zvezo med ljudmi vsak naj dela, dela svoja zdaj čas ni več, miru, pokoja.

V borbi hudi za tržišče povsod zdržal je vse pritisk široko mrežo je razpel mostove vse v precep je vzel.

Za nizko gradnjo iz Maribora daljava zanj ni več zavora v tujino je še »glavo« dal predsednika v Irak poslal.

Za Loko več bojzani ni v tujini, posel ji cveti kvaliteta, delo in devize rešitev je iz skupne krize.

Ko smo plote vse podrli dohodkovno se odprli upamo, da tudi v bodoče na trati tej, ne bo več toče.

Je letos šlo in vse še gre KO v Ljubljani širi se tovarna zdaj je tu pred vrati začela nam bo poslovati.

Raziskati je tržišče težko v TOZD-u bo stališče strokovnjakov — mož beseda pa bo jutri — polna skleda.

Še SPO skozi vse zamete čuval stroje, kot mati dete le posluha je bilo premalo boril se TOZD, kar se je dalo.

Ko tuji stroji se vrteli so drugi še profit imeli pri njih ostale so plače tovariši, drug let' bo drugače.

Ko v Ptujju grmi in se bliska natala je združena stiska le Drava naprej mirno teče dokler se polit'ka ne izreče.

V TOZD-u pa boljši so časi iz Ptujja se nekdo oglasi več d'narja in del se obeta dejal Ero z onega sveta.

Kar pet TOZD-ov smo spustili Frankfurt in Irak v sili ker za tisk papirja je malo stran in pol bi se poznalo.

Zgodba zdaj se nadaljuje višji razred sam si snuje vsak po svoje kar se da naše igre brez meja.

Pot pa ta le ni ta prava jutri bolela nas bo glava ni več časa za prepire složni gremo čez ovire.

Kdor pri nas improvizira in po svoje komandira slabe cilje si postavlja dragoceni čas zapravlja.

Še naprej se zdaj ozrimo odnos do dela spremenimo nihče tu naj ne izostane pa bodo zopet — vrste zbrane.

Kaj na pragu starga leta novo, v novem se obeta za veselje je ta pravo bilo srečno, smelo, zdravo!

Lojze Cepuš

Izguba tu, izguba tam postavili Anhovo smo v plan napravili bomo novi SaS »zgunaš« naj pride v našo vas.

Delo, spretnost, vse odlike TOZD-u Ravné, z druge slike PERLA, menza, novo bazo »štager« napravi si oazo.

Le skupnost še mu je odveč preveč se d'narja seče preč? sešteje to in en, dva, tri, koliko kdo — za TOZD naredi.

Zavestno so nekateri d'jali si mlajše kadre poiskali če kdo sprašuje, kaj kdo bo zdaj odšel bo, na višji položaj.

Srečanje upokoјencev, podelitev tozdo vih priznanj in jubilan ti

Tako kot se bliža konec leta, tako na številnih naših tozdih podeljujejo priznanja jubilatoma in tozdo vim nagrajencem, seveda tam kjer tozdo ve nagrade imajo, na obiske va bijo svoje upokoјence, vrstijo se proslave 29. novembra — Dneva republike, ki ga na nekaterih tozdih združijo z praznovanjem Gradiso vega dneva itd.

Proslava na Železokrivnici

V Železokrivnici so podelili priznanja delavcem, ki so že 10, 20 in 30 let zvesti Gradisu. Za 10 let dela v Gradisu so priznanja dobili Hašim Bratanović, Mustafa Zahirović, Ramiz Kalezić in Milan Jevtić, 20 let v Gradisu je Anton Čarman, edini, ki je 30 let v Železokrivnici pri Gradisu pa je Ivan Lukman. Razen tega so dobili priznanja tudi delavci, ki imajo 10 let skupne delovne dobe, to so: Majda Maček, Halija Mašič in Ostoja Župić.

Tokrat predstavljamo po delovni dobi dva najstarejša gradisovca v Železokrivnici. **Anton Čarman** je v Gradisu od 1. julija 1961 leta, ko je prišel kot knjigovodja v skupne službe, oziroma takrat centralo. Od ustanovitve Železokrivnice pa je vodil celotno finančno knjigovodstvo Železokrivnice, dokler ni marca 1979 leta odšel delati v Železokrivnico na mesto vodje knjigovodstva tozda. Ves čas je tov. Čarman aktiven tudi v vseh samoupravnih organih tozda, saj s svojim znanjem in sposobnostmi lahko pomaga pri reševanju večine problemov.

Tovariš Čarman je aktiven tudi izven Gradisa, v zvezi gluhih Slovenije in Jugoslavije. Bil je med drugim predsednik Zveze gluhih Ljubljane in podpredsednik Zveze gluhih Slovenije. Poleg dolžnosti, ki jo sedaj ima v Zvezi gluhih Slovenije,

je tudi član Nadzornega odbora Zveze gluhih Jugoslavije.

Ko smo ga vprašali, kakšne želje ima v bodoče, je povedal, da predvsem želi, da bi se tozdi ravnali po Samoupravnem sporazumu o združitvi dela in sredstev pri udeležbi na skupnem dohodku tozda Železokrivnica in da bi Železokrivnica imela več dela, predvsem več dela za gradisove tozde, kajti v nasprotnem bo zelo otežkočeno poslovanje Železokrivnice. Tozdi so vložili sredstva modernizacijo in povečanje kapacitet Železokrivnice, sedaj pa to ne koristijo.

Ivan Lukman je že 30 let v Gradisu, od 29. oktobra 1951 leta. Takrat je začel delati kot strojnik — buldožerist po številnih gradbiščih po celi Sloveniji. Tako je najprej delal v tozdu Ljubljana, kasneje pa v tozdu SPO. Ko je leta 1969 bila ustanovljena Železokrivnica, je prišel l delati v Železokrivnico. Zelo je cenjen v tozdu, kot dober delavec, samoupravljalca in tovariš. Vse skozi je bil in je še sedaj aktiven v organih samoupravljanja v tozdu, kot tudi delovni organizaciji in pa kot delegat v občini Ljubljana Moste-Polje.

Jubilanti na delovni skupnosti

Tudi delavci delovne skupnosti skupnih služb so proslavili 29. november — Dan republike in podelili priznanja jubilatoma. Za 15 let dela v Gradisu so priznanja dobili Milivoj Kuzmanović, Ana Cotić, Peter Vrhunc, za 20 let Ciril Marolt in Marija Demšar, za 25 let Peter Kunej in Anton Šalamun ter za 30 let Marjan Primožič.

Jubilanti na OGP

Proslavo Dneva republike so v tozdu Obrat gradbenih polizdelkov združili s slavnostnim podeljevanjem priznanj jubilatoma. Pred tem

Ivan Lukman — 30 let v Gradisu

Anton Čarman

Direktor OGP podeljuje priznanja-Simi Mičiću za 30 let dela v Gradisu

so v kulturnem programu nastopili učenci osnovne šole Jože Moškrič v sodelovanju z vojaki kasarne Ljubo Šercer.

Za 10 let dela v Gradisu so priznanja dobili: Drago Čerģić, Jože Drobež, Angelca Kardoš, Vasilije Pavlović in Ibrahim Pirić. 20 let so v Gradisu naslednji delavci: Anton Altbaver, Jernej Fortuna, Dušan

Gerić, Momir Jeftenić, Miro Krstičić, Anton Pavlek, Anton Lazar, Savo Matic, Anton Pogačnik, Noemi Špan, Marjan Šuster in Martin Zadravec.

30 let delovne dobe v Gradisu pa imajo naslednji štiri delavci: Ignac Mundar, Jože Rutar, Mirko Laharnar in Simo Mičić.

C. P.

Tudi na tozdu Ljubljana okolica so podelili tozdo va priznanja, katera je dobilo pet najboljših delavcev. Predsednik DS, Djuro Ličanin podeljuje priznanja Mirku Vrkelji

Na proslavi za delavce DSSS so nastopili učenci glasbene šole

Srečanje upokoјencev KO Ljubljana

Tako kot vrsto let dosedaj, tudi letos TOZD KO Ljubljana ni pozabila na nas, upokoјence. Sindikalna organizacija je ob državnem prazniku zopet organizirala srečanje upokoјencev z aktivnimi člani kolektiva.

Dvajsetega novembra smo se zbrali na Šmartinski 32, kjer nas je tov. Pečlin seznanil z delom in rezultati v letu 1981. Predsednik sindikata tov. Kobal pa nam je v svojem nagovoru zaželel prijetno počutje.

Po zakuski in obdaritvi, smo se z avtobusom odpeljali na ogled novih KO na nekdanje ljubljansko letališče. Lani ob tem času, so se šele pričnala zemeljska dela, danes pa že stoji velika hala, v kateri bodo pod eno streho vse dejavnosti KO.

Sam objekt je praktično gotov. Opraviti je potrebno še nekaj manjših del in izvršiti montažo strojev in proizvodne opreme.

Tov. Vinko Cotič, ki nam je razkazal objekt, je razložil organizacijo proizvodnje v novem objektu, kakor tudi proizvodni program. Za organizirano proizvodnjo je v proizvodni hali dobro poskrbljeno, povzeleno pa ni tudi na počutje delavcev, ta je v stranskih prostorih prostor za veliko

in zračno menzo, garderobo, zaklonišče in ostalo.

Proizvodnja v novem objektu naj bi stekla sredi leta 1982 in tako se bomo prihodnje leto že srečali pod novo streho.

Novih prostorov se vsi veselijo, saj bodo tu mnogo boljši pogoji za delo, ki bo bolj urejeno in opremljeno, tako da bo mogoče z manj težkega dela napraviti več in boljše.

Ogledu je sledilo tovariško popoldne v »Zajčji dobri«¹, ki se je raztegnilo tudi v večer. Ob kosilu in kozarčku smo zopet obujali spomine na leta, ko smo bili še mi aktivni. Še vedno je veliko aktivnih delavcev, s katerimi smo delali skupaj, čeprav se jih vsako leto nekaj preseli med nas.

Lepo je biti spet med sodelavci in večer je kar prehitro minil.

Zahvaljujemo se TOZD KO za prikaz razvoja in uspehov, ter za pogostitev in obdaritev. V novem letu želimo, da bi v novih prostorih delali še uspešneje, kot do sedaj.

Veliko uspeha in tudi osebnega zadovoljstva želimo vsem delavcem Gradisa.

ZA UPOKOJENCE
TOZD KO LJUBLJANA
Ludvik Rubeša

Povezovanje programa je bilo v slovenskem in srbohrvaškem jeziku

Nagrajenci in jubilaranti TOZD GE Ljubljana

DS tozda GE Ljubljana je na svoji slavnostni seji, 26. 11. 1981 svečano podelil priznanja jubilarantom, ki so že deset, dvajset in trideset let delavci, ki so s svojim delom doprinesli in še prinašajo boljšemu jutri.

Desetletnikov je kar enaindvajset, dvajsetletniki pa so: Jovan Jazič, Ilija Klazič, Ivka Komljanec, Franjo

Kuhar, Petar Magdič, Majda Oblak, Djordje Radič, Sreto Zakič.

Tridesetletnikov je tudi osem, ki še posebej zaslužijo, da jih poimensko naštejemo: Alojz Gregorič, Franc Jarkovič, Josip Kaparič, inž. Štefan Mesarič, Marija Novak, Ana Seliger, Aleksander Vodopivec in Ana Dominko.

Ob tej priliki pa so podelili tudi nagrade tozda, tovarišicam in tovarišem, ki so bili s svojim delom primer ostalim in bodo tudi v bodoče.

Plakete so prejeli: Marjeta Herceg, Jože Cankar, inž. Alojz Kepic, Mirko Miloloža, Janez Šubelj, Aleksander Vodopivec.

Priznanja pa so prejeli: Jusuf Omerasevič, Zdravko Arsenovič, Franc Jerar, Jakob Lovša, Štefka Buh, Rade Stankovič, Ivan Mundjar, Matija Marcijuš, Atif Rahmanovič, Jože Mencinger.

Tako so si prisotni jubilaranti in nagrajenci čestitali in stisnili roke — roke, ki so navajene dela in so vredne čestitk in pozdravov, zato so si privoščili tudi kozarec vina, s katerim so si nazdravili za še boljši in uspešnejši jutri. Milenko Nikič

Predsednik DS inž. Lojze Kepic čestitata jubilarantu

O poslovanju v letošnjem letu ter o planu in programu za leto 1982 je upokoјencem spregovoril Vojteh Pečlin

Plesna skupina je prikazala plese kar brez narodnih noš

Upokoјenci so si z velikim zanimanjem ogledali gradnjo nove tovarne gradbene opreme in strojev MP 3

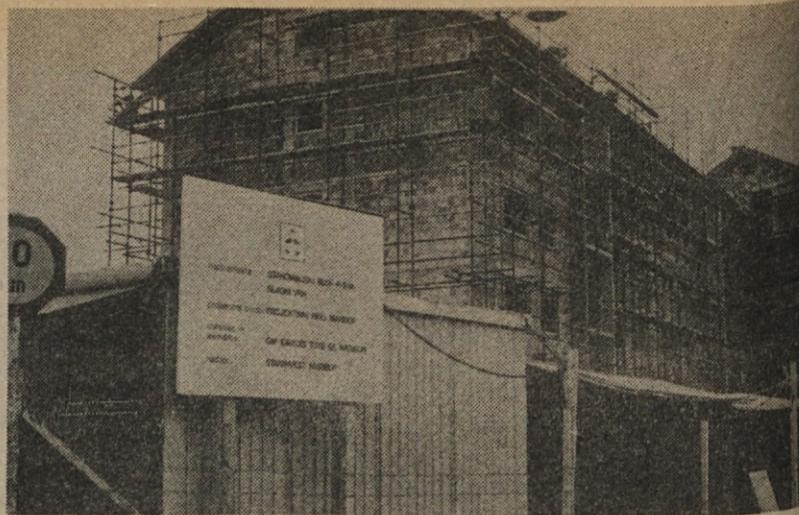
V Ptujju do 1983 leta 270 novih stanovanj

Na stanovanjskem območju Ra-
belčja vas — zahod v Ptujju nadalju-
jejo delavci našega tozda Gradnje iz
Ptujja pripravljala dela za graditev
novih stanovanjskih blokov, ki so-
dijo v program usmerjene stano-
vanjske gradnje. Pred gradbinci so
opravili svoje delo na tem zemljišču
najprej arheologi. Na tem območju
bo v naslednjih petih letih zgrajena
nova stanovanjska soseska. Pri sa-
moupravni stanovanjski skupnosti v
Ptujju načrtujejo, da bodo do leta
1983 zgradili tri stanovanjske bloke

z 270 stanovanji.

Za nadaljevanje gradnje stano-
vanj v tem delu bodočega novega
ptujjskega naselja je na voljo blizu
20 hektarjev zemljišč. Ob podatku,
da je bilo na sosednji Ziherlovi ploš-
čadi v preteklih letih zgrajeno blizu
tisoč stanovanj, je ob normalnem
dotoku sredstev realno pričakovati,
da bo ptujjska usmerjena stanovanj-
ska gradnja uspešna tudi v nasled-
njih letih.

C. P.

Na Sladkem vrhu gradijo delavci TOZD GE Maribor stanovanjski blok

Stanovanjska gradnja na Sladkem vrhu

Skoraj v celoti so Gradisovi delavci zgradili tovarno Sladkogorske na
Sladkem vrhu, pa tudi stanovanjske bloke v katerih stanujejo delavci Slad-
kogorske. Sedaj je v gradnji še eden stanovanjski blok, ki ga gradijo delavci
tozda GE Maribor. Gradnja je začela februarja letos in sedaj je objekt že
pod streho. Dela se na fasadi in v notranjosti zgradbe. Po planu gradnje bi
stanovanjski objekt na Sladkem vrhu moral biti dograjen maja 1982 leta.
Glede na to, koliko dela je opravljeno do sedaj, bo objekt pravočasno zak-
ljučen in predan investitorju.

C. P.

Zgradili smo samski dom za ravensko Železarno in za Hidromontažo

Za investitorja Železarno Ravne
ter Hidromontažo iz Maribora,
smo delavci TOZD GE Ravne na
Koroškem v izredno kratkem roku,
v 218 delovnih dnevih zgradili sodo-
ben samski dom, ki je bil odprt na
Dan republike.

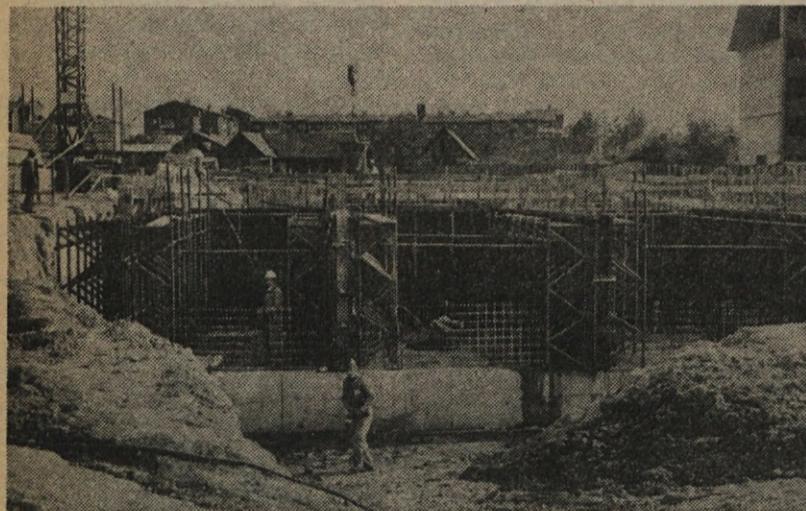
Samski dom ima armirano beton-
ski skelet, s klasično streho ter zelo
razgibano, estetsko oblikovano fa-
sado. Ima 131 ležišč, od tega 8 gar-
sonjer z dvema ležiščima. Vsaka

etaža je opremljena s čajno kuhinjo.
Kletni prostori so urejeni za klubske
in rekreacijske namene.

Samski dom, kot notranjo
opremo je projektiral Gradis. S pro-
jektanti, kot izvajalci sta investitorja
zelo zadovoljna. Ob tehničnem pre-
gledu se je našlo prav malo napak.

Tako bodo nadaljnja dela tega
stanovanjskega kompleksa ob Suhi
v Ravnah še v bodoče zaupana na-
šemu tozdu.

Ludvik Rudolf

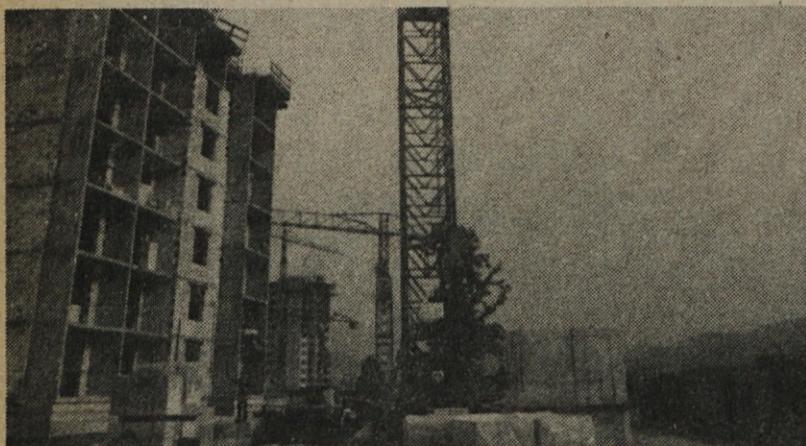

Stanovanjska gradnja v Ptujju

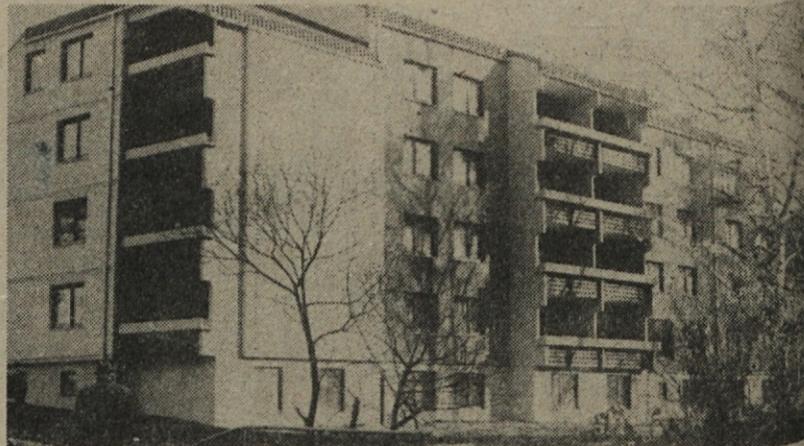
Stanovanjska gradnja v celjski Novi vasi

Za stanovanjske objekte v Novi vasi v Celju, ki jih gradi naš TOZD GE
Celje, lahko rečemo, da zelo hitro napredujejo, kot gobe po dežju. Gradimo
res hitro in kvalitetno, vendar moramo za naprej pridobiti nova dela na tržiš-
ču, ker danes situacija ni najbolj rožnata. »Z dobro organizacijo dela, s pra-
vočasno preskrbo materiala, z varčevanjem, upamo da bomo te težave pre-
brodili,« je dejal sektorski vodja v Novi vasi, tov. Vili Jazbec.

Zlato Otomanček

Del stanovanjske gradnje v Novi vasi

Za Železarno Ravne in Hidromontažo iz Maribora smo v 218 dneh zgradili
sodoben samski dom

Omejitveni investicijski ukrepi so prizadeli tudi naše novomeško gradbišče

Gradbišče IMV v Novem mestu sameva

Dva naša tozda, GE Celje in GE Ljubljana-okolica sta vrsto let delala v Novem mestu. Gradili smo novo tovarno avtomobilov za Industrijo motornih vozil. Sedanja gospodarska situacija je omejila tudi novomeško investicijo, saj se samo s posojili ne more graditi več, tako da so naši delavci morali zapustiti gradbišče v Novem mestu. Celjani so gradili novo presernico, delavci tozda GE Ljubljana-okolica pa novo tovarno počitniških prikolic, ki bi bila največja v Evropi.

Kljub želji investitorjev kot tudi nas gradbenikov, da bi delo nadaljevali, smo morali zaradi pomanjkanja sredstev delo popolnoma ustaviti. Gradbišče in tudi delavsko naselje v Novem mestu sedaj sameva, le čuvaj vsak dan in vsako noč obhodi gradbišče, da ne bi nepridipravi odnašali gradbeni material.

Zlatko Otomančič

Sovlagatelji obiskali novo tovarno gradbenih strojev in opreme

Novo tovarno gradbenih strojev in opreme MP-3, kamor se bodo prihodnje leto preselili ljubljanski Kovinski obrati ne gradimo samo z lastnimi sredstvi, temveč tudi z združenimi sredstvi nekaterih delovnih organizacij, kot so Dinara, Slovenija ceste-Tehnika, SGP Pionir, Splošno kovinsko podjetje Ajdovščina, SGP Primorje, Industrijski biro, Iteo, Strojna tovarna Trbovlje itd.

Sovlagatelje seveda zanima tudi to, kako gradnja, v katero so združili sredstva napreduje in kako gospodarno se trošijo njihova sredstva. Zato so novembra meseca predstavniki sovlagateljev obiskali gradbišče nove tovarne gradbenih strojev in opreme v ljubljanski moščanski industrijski coni MP — 3. Z obiskom in tistim kar so lahko videli na gradbišču, saj gradnja lepo napreduje so bili zadovoljni.

C. P.

Sovlagatelji med ogledom tovarne

Gradisov asfaltni finiše — sad lastnega znanja

Ideja o izdelavi asfaltnega finišeja v Kovinskih obratih Maribor je stara več kot desetletje, vendar se je resneje začelo delati na tej razvojni nalogi šele pred štirimi leti. Takrat je bila še prisotna dilema, ali narediti finišeja v kooperaciji s kakšnim znanim tujim izdelovalcem finišejev, ali enostavno odkupiti licenco, kar bi seveda bilo najlažje. Vendar so se v Kovinskih obratih odločili za lasten razvoj. To je daljša in zahtevnejša pot vendar z nešteto drugih prednosti.

V delo na finišeju so na Kovinskih obratih Maribor pritegnili tudi Industrijski biro iz Ljubljane in Mariborsko cestno podjetje. Z raziskavo trga je bilo ugotovljeno, po kakšnih finišejih je največje povpraševanje v Jugoslaviji.

Zato so se odločili narediti srednje velik finišeja, ki lahko polaga as-

falt ali suhi beton, giblje pa se lahko samostojno na gumjastih kolesih.

V Jugoslaviji letno uvozimo okoli 40 finišejev in za vsakega odštetejemo povprečno 300.000 nemških mark. S proizvodnjo finišejev v Kovinskih obratih Maribor se bo število uvoženih finišejev vsekakor zmanjšalo, s tem pa bomo prihranili precej deviznih dinarjev. Finišeja je bil že predstavljen na zagrebškem velesejmu in na gradbenem sejmu v Gornji Radgoni. Na obeh sejmih je bil finišeja deležen precejšnje pozornosti in zanimanja večjega števila cestnih podjetij. Najprej bo izdelana nulta serija petih finišejev potem pa bo stekla redna proizvodnja.

Na Kovinskih obratih so na svoj izdelek ponosni, saj je plod lastnega razvoja in znanja, tako pa so tudi dokazali, da ni vse zlato, kar je iz tujine.

C. P.

Nagradni natečaj za inovacije s področja izboljšanja pogojev in humanizacije dela

Nagrade bodo podeljene leta 1982 ob 1. maju — prazniku dela.

Po tem natečaju bodo podeljene:

- dve prvi nagradi po 30.000 dinarjev,
- dve drugi nagradi po 20.000 dinarjev,
- dve tretji nagradi po 10.000 dinarjev.

Pravico do sodelovanja na natečaju imajo vsi delavci, katerih inovacije izpolnjujejo naslednje kriterije:

- izboljšujejo delovne pogoje,
- zmanjšujejo težke posledice poškodb na delu,
- humanizirajo delo,
- izboljšujejo varnost delavcev pri delu,
- zmanjšujejo invalidnost delavcev,
- odpravljajo razne vzroke bolezni delavcev,
- odpravljajo ali znatno zmanjšujejo poklicna obolenja,
- odpravljajo vzroke, ki škodljivo vplivajo na delovne pogoje,
- zmanjšujejo ali odpravljajo možnost za poškodbe na delu,
- zmanjšujejo število beneficiranih delovnih mest,
- prispevajo h krepitvi delovne sposobnosti delavcev,
- povečujejo produktivnost in dohodek.

Prijavljene inovacije se morajo nanašati na izboljšanje pogojev in humanizacijo dela in morajo vsebovati:

- prijavo in opis inovacije z dokumentom o stopnji uporabnosti,
- dokaz oziroma utemeljitev učinkov inovacije po kriterijih natečaja, pri čemer ima prednost zdravje delavcev in izboljšanje delovnih pogojev,
- utemeljitev in dokaz o ekonomskih in drugih učinkih,
- sklep ustreznega organa o vrednosti inovacije oziroma rešitve,
- priporočilo osnovne organizacije zveze sindikatov,
- naslov avtorja.

Pri ocenjevanju imajo prednost inovacije, ki so v praksi že uveljavljene.

Prijave se pošiljajo od dneva objave natečaja do 1. marca 1982.

Prijave pošljite svetu Zveze sindikatov Jugoslavije, koordinacijskemu odboru za inovacije, 11000 Beograd, Trg Marksa i Engelsa 5.

Druge informacije o nagradnem natečaju lahko dobite po telefonu številka (011) 330-841, interna 313, ali (011) 334-496.

Koordinacijski odbor sveta
ZSJ za inovacije

Po mesecu boja proti alkoholizmu

»In vino veritas« – žal bolj žalostna

Alkohol pijemo kadar smo veseli in kadar smo žalostni, kadar smo v zadregi in kadar nam je dolgčas in ob vseh drugih priložnostih — skratka skorajda bi lahko rekli, da je sestavina kulturnega modela naše civilizacije.

Dejstvo je, da si v delovnih organizacijah običajno zatiskajo oči, če delavec pije preveč in se zadovolji z ugotovitvijo, da sicer včasih res pije, zato pa potem še bolj vneto dela, kar je značilno za alkoholizem v zgodnji fazi. Dejstvo je tudi, da družbeno politične organizacije, zvezo komunistov vred, le redko obravnavajo tiste svoje člane, ki s prekomernim popivanjem zlasti med delovnim časom, krnijo tudi ugled svoje organizacije. Ali pa da je odnos do ljudi, ki bredejo v alkoholizem, pretirano strpen, ko pa alkoholik prestopi mejo, ga celo posamezno nemočni, ali pa brezkompromisno izločimo. Takim odnosom pa ne kaže reči zgolj tolerantnost, to je opurtunizem. Alkoholik je predvsem manipulirana osebnost, zato nekaterim tehnokratskim struktu-

ram celo ustreza, da imajo alkoholike. Lahko bi rekli, da smo marsikdaj družba, ki alkoholike potrebuje, saj je alkohol idealno sredstvo za manipuliranje z ljudmi.

Da je alkoholizem eno velikih vprašanj našega časa, je znano. Slovenija pri tem ni izjema. Podatki o številu alkoholikov in o družbeni škodi, ki jo alkoholizem povzroča, morda niso vedno »do pike« točni, vemo pa, da problem ni obroben. Povprašajmo samo našo socialno službo in povedali nam bodo, da je prav alkoholizem eden njihovih večjih problemov. Alkoholizem je zelo pogosto vzrok nesreč pri delu, bolezenskih izostankov, nizke produktivnosti, slabega odnosa do dela, ne nazadnje pa tudi neštetihi človeških tragedij.

Na prvo mesto bi postavila človeške tragedije, ki je še toliko hujša, če je posredi družina. Družina je namreč osnovna celica družbe in če tu ni pravih zdravih odnosov jih ne moremo pričakovati v širši družbi.

S kroničnimi alkoholiki, ni pa nujno, da so ravno kronični, se

dnevno srečujemo v upravno kazenskem postopku, še več pa z različnimi intervencijami v njihovem privatnem življenju. Vsak dan so v vinjenem stanju, razgrajajo in kalijo javni mir. Doma grdo in neusmiljeno ravna s člani svoje družine, razbijajo inventar in podobno. Nekateri so celo povzročitelji vrste kaznivih dejanj od poškodb, do ubojev, posilstev in drugo. Iz teh družin izhaja največ otrok delikventov že kot mladoletniki. Zaradi opisanih okoliščin odvzamejo otroke socialna skrbstva, ki jih pošiljajo v razne zavode.

Kasneje v večini primerov se ti otroci izšolajo in postanejo delavci v raznih organizacijah. Veliko primerov alkoholikov izhaja iz navedenih okoliščin.

Ko se v delovni sredini pokažejo kot alkoholiki, mu le-ta prične obračati hrbet in ga skuša celo izločiti, v kolikor ji slabi delovni uspeh. Lahko je ravno obratno, da ga delovna sredina privede do okoliščin, da se prične opijati. (To je le ena možna oblika alkoholne zasvojenosti).

Nahuje je to, kakor sem omenila na začetku, da je delovna organizacija v začetni fazi zelo strpna, kar je povsem zgrešeno. Ponavadi pristojne strokovne službe in zlasti še socialna služba zvedo za take primere izrecno zelo pozno, ko jim že skoraj ni več pomoči.

In kaj storiti na področju odprave alkoholizma?!

Naloga, ki so v tem vprašanju pred nami, segajo daleč v bodočnost, verjetno predaleč, da bi jih lahko zadovoljivo rešila ena sama generacija. Ta daljna perspektiva pa nas ne sme uspavati, saj zaradi tega ni nič manj nujno sprotne ukrepanje na vseh področjih (od družin, delovnih organizacij pa do socialnih in zdravstvenih služb). Če s temi prizadevanji rešimo eno samo življenje ali očuvamo enega samega delovnega človeka invalidnosti, je to dovolj velika nagrada in spodbuda.

In če sem članek pričela z izrekom naj ga še končam. Stari japonski pregovor pravi:

Človek pije vino, vino pije človeka.
Andreja Puc

Dan republike so praznovali tudi v Železokrivnici in podelili priznanja jubilarantom

S Koroške nas pozdravlja Franc Deutch

Naš Franc je že star gradisovec. V Gradisu je od leta 1949. Je človek plemenitega srca ter z globoko ljubeznijo do dela. Veliko let opravlja v našem tozdu zahtevna železokrivska opravila. Pozna ga mnogo ljudi na Koroškem, pa še izven, kot strokovnjaka svojega dela. Res častno je biti zvest tako dolgo podjetju, saj bo naš Franc, drugo leto praznoval že 60-letnico.

Bliža se konec letošnjega leta, pa bi povprašal kakšne so vaše želje v prihodnje?

Želim si le zdravja, da bom lahko še delal, pa bom srečen.

Kako ste kaj zadovoljni z delom v kolektivu Gradisa na Ravnah?

— Sem zelo zadovoljen — kolektiv veliko skrbi za svoje delavce, saj smo zadnja leta hitro napredovali. Izboljšali so se pogoji dela. Poprej na prostem, sedaj smo v lepo urejeni železokrivnici ob modernih strojih.

Kaj bi pa povedali kot strokovnjak svojega dela, naši mlajši generaciji?

Dobro delajo, le malo več odgovornosti do dela in kvalitete bi potrebovali.

Vsem članom kolektiva Gradisa želim v prihajajočem letu mnogo delovnih uspehov ter osebnega zadovoljstva.

Ludvik Rudolf

Počastitev praznika republike

Mladinci TOZD Železokrivnice in GE Ljubljana so pripravili in izvedli kulturno-zabavni program za delavce obeh tozdov v čast dneva republike. V programu so sodelovali tudi mladinci in mladinke iz drugih DO in kasarne Ljubljana Moste-Polje.

Prisotnih je bilo okoli devetdeset gledalcev, med njimi direktor TOZD Centralne Železokrivnice,

inž. Janez Kohné in predsednik DS TOZD GE Ljubljana inž. Alojz Kopic.

Vsi so navdušeno spremljali program, v katerem je bil zajet kviz znanja — Titova pot.

V bodoče vabimo k sodelovanju vse interesente — za pripravo in tudi za spremljanje programa.

Milenko Nikič

»Strogo strokovna ekskurzija«

Stabilizacija ne sme poseči na področje varstva pri delu. S tem se popolnoma strinjam. Toda vsebina dopisa, ki ga je poslal oddelek za varstvo pri delu Gradisa vsem tozdom, pa le presega vse okvirje normale.

Kar na lepem se dogovorijo naši varstveniki s Kompasom, da si ogledajo stalno razstavo v inštitutu za varstvo pri delu in sicer v Nišu. Ker ne poznam obsega razstave, ne bom trdil, da bi si to lahko ogledali kar v ljubljanskem inštitutu. Torej pred nosom. Pustimo to. Najbolj smešen in nerazumljiv je zadnji odstavek tega dopisa, kjer dobesedno piše: »Pripominjamo, da je ekskurzija strogo strokovna in da je namenjena predvsem pooblaščenim delavcem iz varstva pri delu TOZD... ter predsednikom osnovnih organizacij sindikata TOZD...«

Vprašali boste, kaj naj bi tam delali predsedniki sindikalnih organizacij, saj je v uvodu lepo napisano, »da je ekskurzija strogo strokovna«. Tudi jaz se to sprašujem. Če bo to zanimalo še koga, naj pokliče vodjo oddelka za varstvo pri delu, tov. Božota Šefa na Skupne službe, ki je podpisal ta razpis. Morda mu bo lahko pojasnil ta stabilizacijsko strogo strokovni izlet.

Globoko sem prepričan, da ga bo le kdo poklical. Pa ne, da bi se prijavil (mislim na predsednike sindikatov), ampak, da mu bo povedal, da sedaj ni časa, niti denarja za nagradne sindikalne izlete. Tem manj, ker ima vsa stvar tako zvaneč naslov — strogo strokovna ekskurzija. Za naslovom se pa skriva vse kaj drugega.

Franjo Štromajer

Prevoze na dom je treba urediti enotno za ves Gradis

Večletna praksa Ravenskega tozda je, da ob večjih praznikih na prošnjo delavcev organizira in regresira 50 % stroškov prevozov delavcev iz drugih republik na svoje domove.

O prevozih je razpravljalo tudi predsedstvo konference OOZS Gradisa in zavzelo tudi določena stališča, sklepe, ni pa določilo merila organizacije in višino doplačila, ki bi moralo biti enako za vse tozde v Gradisu. Zadnja informacija v Gradisovem vestniku glede prevozov se je nanašala le bolj na ljubljanske tozde, naredila pa je nezadovoljstvo med našimi delavci, ki želijo, da bi bili prevozi povsod enako organizirani in regresirani, saj smo vsi Gradisovi.

Ljubljanski samski domovi so imeli speljano le organizacijo prevozov, za delavce ljubljanskih tozdov, ne pa tudi urejeno plačilo. Potrebno bo dopolniti pravilnik o materialnih stroških, iz katerega bo razvidno, kako in koliko bodo tozdi prispevali za prevoze.

Sindikati naj pripravijo predloge in možnosti vseh tozdov in to čimprej reši enotno. Do sedaj na nivoju delovne organizacije ni prišlo do soglasja ter je vsak tozd različno organiziral in plačeval stroške prevozov.

Ravenčani predlagamo, da se regresira organiziran prevoz na dom delavcev iz drugih republik in povratek na tozd vsaj 3-krat letno, predvsem ob večjih praznikih, ko imajo naši delavci največ težav s prevozi.

Delavcem, ki nimajo možnosti odhoda domov z organiziranim prevozom, naj bi povrnili stroške prevoza z javnim prevoznim sredstvom, pod pogojem, da se vrne delavec na delo v naprej dogovorjenem času.

S takšno organizacijo bom pomagal našemu delavcu, obenem pa kolektivno za nemoteno delo na gradbiščih.

Ludvik Rudolf

§ Pravni nasveti

VPRAŠANJE:

Glede na to, da naši pravilniki o delovnih razmerjih temeljijo na zakonu o delovnih razmerjih menimo, da je umestno, da v naši rubriki na kratko prikazemo kakšne spremembe in dopolnitve zakona o delovnih razmerjih se nam obetajo.

ODGOVOR:

Široka javna razprava v okviru družbenopolitičnih organizacij in združenega dela v katero je bil vključen tudi Gradis, in ki je bila povezana z mnenji, stališči in pobudami institucij, ki se strokovno in znanstveno ukvarjajo s problematiko delovnih razmerjih je pokazala, da bo potrebno spremeniti in dopolniti zakon o delovnih razmerjih. Gre za spremembe in dopolnitve, ki so sad novih spoznanj pri uresničevanju pravic in dolžnosti delavcev v združenem delu in njihovega sklepanja delovnih razmerij ter nekaterih pomanjkljivosti v dosedanjem izvajanju zakona o delovnih razmerjih.

Predlagane spremembe in dopolnitve zakona o delovnih razmerjih sicer ne spreminjajo temeljnih načel, na katerih temelji veljavni zakon, pač pa je namen sprememb, da bi zakon čim bolj prepustil urejanje delovnih razmerij delavcem samim. Delavci sami naj bi glede na značilnosti

OZD, kjer delajo, oblikovali medsebojne odnose pri delu in zunaj OZD.

Določene spremembe naj bi bile predvidene glede sklenitve delovnega razmerja. Da bi skrajšali postopek za sklepanje delovnega razmerja in s tem omogočili hitrejšo zaposlovanje novih delavcev, se v predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih predvideva skrajšanje roka za prijavo kandidatov na oglas oziroma javni razpis od najmanj 15 na najmanj 8 dni.

Ker je bila dosedanja ureditev zaposlovanja pripravnikov neučinkovita, naj bi delavci TOZD v vsakem koledarskem letu sklenili delovno razmerje z določenim številom pripravnikov in sicer v skladu s kadrovskim načrtom TOZD.

Glede na to, da so v organizacijah združenega dela delovno zmožnost ter postopek za njeno ugotavljanje različno razumeli, bo novi zakon ustrežneje določal delovno zmožnost.

Osnutek zakona predvideva možnost in pogoje za uvajanje polnega delovnega časa, ki traja manj kot 42 ur na teden, vendar ne manj kot 36 ur na teden. Seveda pa to le ob pogoju,

da delavec ustvari v tako določenem času najmanj enak osebni dohodek kot pred uvedbo takega delovnega časa in če se zagotovi s tem daljši obratovalni čas, večji obseg proizvodnje in večja produktivnost dela.

Skrajšani delovni čas bi lahko izjemoma uvedli za opravljanje tistih del in nalog v materialni proizvodnji, kjer so težki pogoji dela in kjer je opravljanje dela povezano s težkimi fizičnimi in psihičnimi obremenitvami, kar bi prispevalo k zmanjšanju ali odpravljanju beneficiranih del in nalog in zmanjšanju invalidskih upokojitev.

Podatki kažejo, da se delo prek polnega delovnega časa — nadurno delo še vedno zelo pogosto opravlja tudi tedaj, ko za to ni potrebe in bi se delo lahko opravilo v rednem delovnem času s prerazporeditvijo delavcev in delovnega časa. Zato osnutek Zakona določa omejitve trajanja opravljanja dela prek polnega delovnega časa na 30 ur na mesec, namesto dosedanje omejitve 12 ur tedensko, s čimer se trajanje opravljanja dela prek polnega delovnega časa bistveno skrajša, omogoči pa delo prek polnega delovnega časa v opravičenih, izjemnih, nujnih, nepredvidenih in objektivno potrebnih primerih ob upoštevanju posebnosti določenih področij.

Potrebe po zaostrovanju delovne discipline narekujejo spremembe v zakonu tudi glede neupravičenih izostankov z dela. Sprememba zakona naj bi bila taka, da bi delavci določili

v samoupravnih splošnih aktih število neupravičenih dnevnih izostankov z dela, število dni ne bi smelo biti večje od 7 delovnih dni, v obdobju treh mesecev. Če zaposleni prekorači to število, bi moral slediti izrek disciplinskega ukrepa prenehanja delovnega razmerja. Prav tako bi bilo treba določiti v samoupravnih splošnih aktih tudi druge primere kršitev delovne discipline, v katerih se ob ugotovljeni delavčevi disciplinski odgovornosti mora izreči ukrep prenehanja delovnega razmerja. V osnutku zakona je predvideno, da v vseh primerih, ko je izrečen disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja, lahko odloži izvršitev ukrepa le delavski svet.

Da bi dosegli učinkovitejšo izvajanje suspenza, naj bi zakon tudi določil, da je suspendirani delavec lahko v času suspenza razporejen tudi na druga dela, oziroma naloge, ki povsem ne ustrezajo njegovim strokovnim izobrazbi oz. delovni zmožnosti.

Na koncu pa naj še poudarimo, da novela zakona predvideva tudi, da naj imajo pravico do podaljšanega letnega dopusta do pet delovnih dni vsi delovni invalidi, ne glede na stopnjo telesne okvare, to so delovni invalidi II. in III. kategorije invalidnosti in delavci, ki imajo težje duševno prizadete otroke.

Na koncu tega sestavka, pa je treba ponovno poudariti, da gre še vedno le za osnutek sprememb in dopolnitev zakona o delovnih razmerjih in da bo šele nadaljnja razprava v kakšni obliki bodo omenjene spremembe in dopolnitve sprejete. Mira Bartol

Rezultati ankete

Slabo zasedeni Gradisovi počitniški domovi

Kot vsako leto po končani sezoni, smo tudi letos v kadrovske socialni službi delovne skupnosti skupnih služb naredili analizo zasedenosti počitniških domov, gibanje penzijskih cen v domovih, ugotavljali smo pripombe anketiranih gostov, na koncu pa je podano tudi nekaj misli in predlogov za izboljšanje situacije.

Vprašalnike smo poslali upravnikom počitniških domov, žal pa ugotavljamo, da je letos število vrnjenih vprašalnikov manjše kot lani in pod pričakovanji. Iz Poreča smo dobili le 67 izpolnjenih vprašalnikov ali 32 % (lani 45 %), iz Biograda na moru 127 vprašalnikov ali 55 % (lani le 17 %) iz počitniškega doma v Ankaranu pa nismo dobili nobene vprašalnika (lani 32 %).

Gibanje zasedenosti in cen v počitniških domovih

V vseh treh počitniških domovih je letos letovalo 1.621 oseb (odrasli in otroci). Kako pa je bilo z zasedenostjo prejšnja leta? Podatki v analizi zajemajo število gostov od leta 1976 do letos. Tako vidimo, da je število gostov iz leta v leto naraščalo. Leta 1976 je v Ankaranu in Poreču letovalo 1583 naših delavcev, leta 1979 pa že 2.035. Čeprav smo lani odprli vrata počitniškega doma v Biogradu na moru, se je število gostov le malenkostno povečalo, tako da je leta 1980 v treh domovih letovalo 2.167 delavcev. Kljub večjemu številu postelj, je to vsekakor premalo. Se bolj kritično pa je bilo letos, ko je na morju letovalo le 1.621 naših delavcev, to pa je manj kot leta 1978 oz. 1979, ko smo imeli samo dva počitniška doma.

Na padec interesa za letovanje v

naših počitniških domovih, predvsem v Ankaranu je poleg drugih vzrokov najbolj vplivalo povečanje penzijskih cen, saj smo leta 1980 cene (z ozirom na leto 1979) povečali za 50 %, letos pa z ozirom na lansko leto za celih 100 %.

Kot ilustracijo naj zapišemo, da je leta 1979 samo v Poreču, ki ima kapaciteto 80 ležišč, letovalo 1.246 naših delavcev. Letos pa je v vseh treh domovih s kapaciteto 280 ležišč letovalo samo 375 dopustnikov več, to je 1.621 ali le 30 % več kot je bilo gostov samo v počitniškem domu v Poreču leta 1979.

Penzijske cene so v vseh treh domovih enake. Od leta 1974, ko je bila cena za dnevno oskrbo 65 dinarjev, pa do letos, ko je znašala 300 dinarjev, se je le-ta povečala za 362 %.

Najbolje so se dopustniki počutili v Biogradu

Iz izpolnjenih vprašalnikov (iz Ankarana jih ni bilo) lahko povzamemo, da so se gosti osebno najbolje počutili v Biogradu (zelo dobro se je počutilo 83 % gostov), kar je precej več kot lani, ko je ta odstotek bil 34 %. V Poreču se je tudi več kot polovica gostov počutila zelo dobro, kar je približno isti odstotek kot lani.

Drugo vprašanje je zajemalo zadovoljstvo z odnosom osebja domov do gostov. Procent »zadovoljnih« je zelo visok (Poreč 97 % in Biograd 98 %), »nezadovoljnih« ni bilo.

Tako odnos osebja do gostov, kot dobra in seveda okusno pripravljena hrana, sta dva pomembna dejavnika, ki vplivata na dobro počutje gostov. Če smo lansko leto v analizi ugotavljali, da gosti s prehrano v Biogradu niso bili popolnoma zado-

voljni, pa tudi v Ankaranu in Poreču je bilo nekaj pripomb, potem je anketa letos pokazala, da so naši delavci s hrano v počitniških domovih v glavnem zadovoljni.

Tako kot leta 1980, le v manjši meri, je tudi letos v počitniških domovih majhen procent gostov, ki so bili zadovoljni z možnostjo športnega udejstvovanja.

Če je lanskoletna anketa pokazala, da so se gosti najbolj počutili v Poreču, potem Ankaranu in na koncu v Biogradu, potem je letos vrstni red drugačen, saj je na prvem mestu Biograd.

Kaj za v bodoče predlagajo gosti?

V odgovorih delavcev, ki so letos letovali v treh počitniških domovih, je pogosto izražena želja za:

- možnostjo športne rekreacije,
- večjo skrb pri urejanju okolice kot tudi samega počitniškega doma,
- izvedbo polpenzionov s samo-

postrežnimi zajtrki,

— pravičnejšo in pravilnejšo razporeditev gostov po sobah,

— bolj dostopne cene penziona kot tudi pijače (veljajo predvsem za Poreč in Ankaran — o različnih cenah pijače v naših domovih smo pisali v avgustovski številki Gradisovega vestnika).

Vse te, kot tudi ostale pripombe gostov, bi bilo potrebno v bodoče resno upoštevati, če naj ne ostanejo vsakoletne tovrstne analize same sebi namen, naj bi se tako naši delavci na dopustu še bolje počutili in da bi bilo čim manj pripomb.

Na koncu naj omenimo, da poleg omenjenih treh počitniških domov Gradis razpolaga še s počitniškim domom na Pohorju (22 ležišč) s katerim upravlja TOZD GE Maribor, šest tozdov pa ima še 14 počitniških prikolic s 62 ležišči in tri garsonjere z 10 ležišči. Politiko koriščenja teh počitniških kapacitet pa vodi vsak TOZD zase.

Marko Filac

Letošnji »Gorjupovi dnevi«

Sproščen pogovor z novinarji

Na Brdu pri Kranju se je končalo letošnje tradicionalno strokovno srečanje slovenskih novinarjev, ki ga je pripravilo društvo novinarjev Slovenije pod nazivom »Spominski dnevi Mitje Gorjupa«.

Udeležilo se ga je okoli 200 novinarjev radijskih, televizijskih in časopisnih uredništev, ter glasil združenega dela. V razgovoru so sodelovali predsednik konference SZDL Mitja Ribičič, zvezni sekretar za zunanjo trgovino Metod Rotar, izvršni sekretar centralnega komiteja ZK Slovenije Vlado Janžič, predsednik poslovodnega odbora »Energoinvesta« Dragotin Kosovac, predstavnik ŠOZD »Slovenijales«, »INE«, ter drugi gostje.

O novinarskem jeziku so se novinarji pogovarjali s književnikom dr. Tomažem Kmeclom. Ugotovljeno je bilo, da se časniškarski jezik vse bolj oddaljuje od lepe slovenščine in postaja vse bolj nejasen. Tako nejasno izra-

žanje pogosto skriva ali olepšuje resnico.

O problemu mednarodnega komuniciranja je tekla beseda s Tomom Martelancem. Razmere v Jugoslaviji in v svetu so bile tema prvega dne posvetovanja. Član predsedstva CK ZKJ Jože Smole je spregovoril o informiranju v Sloveniji. Menil je, da v Sloveniji nimamo enotne zasnove informiranja o dogajanjih v drugih republikah in pokrajinah. Menil je, da novinarji ne »zajemamo« dovolj življenja, ki teče mimo organov.

Z okroglo mizo o »uresničevanju stabilizacijskih nalog« so se končali letošnji študijski dnevi Mitje Gorjupa. Pogovor je izvenel v spoznanju, da bi z malo več truda in prizadevnosti naredili več kot naredimo.

Čas v katerem živimo, je čas streznitve in ne črnoglednosti. O vsem tem in še marsičem je tekla beseda na letošnjih spominskih dnevih Mitje Gorjupa.

Franjo Štromajer

Počitniški dom Pohorje

Razstava palestinske zgodovine in umetnosti

Že od nekdaj je bila Palestina tarča tujih osvajalcev, ki so pustošili preko nje ali pa so se tu naselili in pomešali z domačim prebivalstvom. Palestina je mikala vse tiste, ki so si hoteli izbojevati pot v Azijo, Afriko in Evropo. Ta lepa dežela ni nikdar prenehala dajati od sebe sadežev omike in kulture. Palestina je del arabskega sveta in ima površino 27.000 kv. km.

V antičnih časih so tu živeli Kanaani, Amoriti, Hetiti, Filistinci, Hebrejci, Rimljani, Grki, itd. Pod vplivom arabske islamske civilizacije, se je narod Palestine poarabiziral in dobil sedanjí arabski značaj, obenem je ohranil svoje šege, navade, kulturo in tradicije.

Koncem prejšnjega stoletja je bilo v Evropi formirano tako imenovano cionistično gibanje. Cionistično delovanje se je kondenziralo okoli ustanovitve države na enem mestu, ki bi moralo biti očiščeno prisotnost drugih narodov.

Herzl, oče svetovnega cionizma je predlagal, naj se ustanovi židovska država v Ugandi, na Sinaju, v Belgiji ali Švici, na Cipru na Alaski ali nekje v Južni Ameriki ali v Palestini. Herzl je razvil tezo, po kateri naj bi Turčija dovolila Židom emigracijo v Palestino, v zameno bi Židje uredili gospodarske težave atomskega imperija. Turški sultan je tezo ostro zavrnil, dovolil pa je Židom, da nastanejo kjerkoli v Otomanskem imperiju in jim zagotovil vse državljske pravice.

Po Herzlovi smrti je vodil cionistično gibanje Weismann, ki je poskusil z V. Britanijo skleniti sporazum. 2. novembra 1917 je britanska vlada objavila Balforsko deklaracijo, ki je Židom obljubila nacionalno državo v Palestini. Židje so Britaniji denarno pomagali v »Ligi narodov«. Tako je Palestina 1922 prišla pod britanski mandat. Od 1918—1948 so Britanci politično, ekonomsko in

socialno pripravili palestinu za dosego obljub iz Balforske deklaracije.

Leta 1918 je bilo v Palestini 700.000 prebivalcev, od tega 7 % Židov, ki so imeli 2,5 % ozemlja, to je 65.000 ha.

Palestinsko ljudstvo se je uprlo britanskim poskusom, da bi ustanovili židovsko državo na njihovem ozemlju. Krvavi boji proti politiki mandatorjev in novim emigrantom so se nadaljevali v letih 1918, vse do 1933. Vrhunec so dosegli v letu 1936. Tuji kapital se je že skoraj popolnoma polastil dežele, industrije in gospodarstva. Stavka je trajala polnih šest mesecev in Palestinci so zahtevali neodvisnost ter ustavitve emigracije. Britanskim interesom te zahteve niso ustrezale. Leta 1948 je bilo že 33 % Židov med celotnim prebivalstvom, imeli pa so okrog 7 % ozemlja.

Med mandatom je Britanija dovolila Židom da so ustanovljali vojaške postojanke in ustanove pod imenom »mladinske«. Omogočila jim je tudi oborožitev z najmodernejšim orožjem. Ustanovljati so pričeli tajne teroristične organizacije proti palestinskemu ljudstvu. Nosile so imela kot: Irgon, Zvei, Leumi... 1948 so imeli Židje že dobro oborožene legalne in ilegalne čete, ki so igrale pomembno vlogo pri ustanovitvi Izraela na ozemlju Palestine (15. maja 1948).

Februarja 1948 so Britanci zapustili Palestino in prepustili Židom oblast. Pristanišče Tel Aviv je postalo središče novih teženj. Orožje in plačanci iz vseh delov sveta so se začeli množično stekati na ta košček zemlje. Ozemlje, kjer ni bilo Židov, pa so Britanci držali v svojih rokah. Tako so imeli nadzor nad dobavo orožja v arabske dežele. Židovski teroristi so napadali arabske vasi in počeli grozodejstva. Tako so samo v vasi — Der Yasinu pobili v enem

pokolu 250 nedolžnih ljudi, žena, starčkov in otrok.

Arabci na ozemlju današnje Palestine niso mogli živeti pod takšnimi pogoji. Da bi si rešili življenje, so začeli bežati. 15. maja 1948 so Britanci umaknili iz Palestine zadnje čete, Židje pa so ustanovili državo Izrael. Več kot 700.000 prebivalcev je zapustilo domovino, okrog 300.000 pa jih je ostalo pod Izraelom.

Od leta 1948 do 1965 so v OZN mnogokrat obravnavali palestinski problem, vendar brez rešitve. Mnogi palestinski begunci živijo v Jordaniji, Siriji, Egiptu še danes pod milim nebom in šotori, a svet rešuje svoje kolonialne interese in jih pušča ob strani. Zato se je palestinski narod odločil za oboroženo vstajo, 1. januarja 1965 je počila prva uporniška puška.

Centralni komite palestinske osvobodilne organizacije je pozval ljudi v boj. Osnovala so se gibanja z istim ciljem. Najbolj znana organizacija med njimi pa je Al-Fatah.

Voditelji palestinske revolucije so mladi, izobraženi Palestinci. Za svojega vodjo so izvolili Yasira Arafata s partizanskim imenom Abu Amar.

Živ utrip in odmev njihovih teženj je tudi poezija in slikarstvo, s katerim se predstavljajo z razstavo v avli skupnih služb. V vsem tem se odraža njihov boj za svobodo in plemenito samožrtvovanje, ki jih navdaja že 35 let. Palestinci so raztreseni povsod po svetu: v Aziji, Afriki, na Zelenem kontinentu. Pesem, ki dviga duha, je bila vedno spremljevalka naprednih človeških teženj.

Bernard Gabrijelčič — 60 letnik

Skoraj da ni Gradisovega vestnika, v katerem ne bi predstavili vsaj enega jubilara, saj je to trenutek, ko napravimo nekakšno inventuro v njegovem življenju in ga predstavimo tudi širšem gradisovem kolektivu.

Tovariša Bernarda Gabrijelčiča ni treba posebej predstavljati saj je v Gradisu od 1. novembra 1951 leta. Dolga leta, več kot 25 let je bil direktor našega tozda v Koprju, od leta 1978 pa dela na delovni skupnosti skupnih služb v Ljubljani.

Takoj po vojni je začel delati kot pomočnik poverjenika za gradbene in komunalne zadeve na okraju Ljubljana Okolica. Leta 1949 je bil z dekretom poslan v Bosno in Hercegovino v Ministrstvo za gradnje, kjer je s svojim znanjem pomagal razvoju gradbeništvu v tej republiki. Po povratku iz Bosne in Hercegovine je kratek čas delal v Narodni banki Slovenije kot referent za gradnje, potem pa se je zaposlil, kot smo že zapisali v Gradisu.

Kot obračunski tehnik je prišel na gradbišče Kozolca v Ljubljani. Tam je ostal leto dni potem pa je odšel na novo delovno dolžnost v Koper, kjer je bil šef gradbišča, hitro po tem pa tudi direktor enote v Koprju. Gradili so takrat hladilnico v Dekanah, stanovanjsko naselje v Dekanah in tovarno Lama, potem Tomos, celo luko Koper, stanovanjska naselja Šalara in Olmo, ladjedelnico v Izoli, hotela v Portorožu id.

»Bila so tudi obdobja«, se spominja tovariš Gabrijelčič, ko je bilo malo dela na obali in takrat smo morali poiskati delo drugje. Tako smo delali tudi na Gorenjskem, v Kranju in Škofji Loki in moram povedati, da so inženirji bili zelo zadovoljni z našim delom. Potem smo šli delati obalo v luko Bar, kjer smo za kvalitetno delo in končano delo pred rokom dobili celo premijo.«

Jubilantu iskreno čestitamo za njegov jubilej in mu želimo obilo zdravja in delovnih uspehov ter da bi svoje bogate izkušnje prenašal na čim več mladih strokovnjakov, ki v Gradisu prihajajo iz šol.

C. Pavlin

Razstava palestinske umetnosti v avli skupnih služb

Gradis drugi na petem tradicionalnem peteroboju

Ob počastitvi 29. novembra, dneva republike, so se delavci Interevropce, Emone, Blagovno transportnega centra, Carinarnice in Gradisa-DSSS, že petič zbrali in počastili ta dan s športnimi srečanji v vlečenju vrvi, namiznem tenisu, kegljanju, streljanju in šahu.

Tekmovanja so se pričela 17. novembra, ko sta bili na sporedu dve disciplini, in sicer v vlečenju vrvi in namiznem tenisu. Naslednji dan so nastopili igralci in igralko v kegljanju in streljanju, zadnji dan pa so se pomerili šahisti. Razglasitev rezultatov in podelitev priznanj je bila v prostorih restavracije Emona, 24.

novembra. Na peteroboju so bili doseženi naslednji rezultati:

NAMIZNI TENIS

1. EMONA	10 točk
2. GRADIS	7 točk
3. INTEREVROPA	5 točk
4. CARINARNICA	3 točke
5. BTC	1 točka

Najboljša posameznica je bila Magda Gluhak — Emona in med posamezniki Daniel Šarlah, prav tako Emona.

VLEČENJE VRVI

1. EMONA	10 točk
2. BTC	7 točk

3. CARINARNICA	5 točk
4. INTEREVROPA	3 točke
5. GRADIS	1 točka

KEGLJANJE

1. GRADIS	10 točk
2. CARINARNICA	7 točk
3. BTC	5 točk
4. EMONA	3 točke
5. INTEREVROPA	1 točka

Med posameznicami je bila najboljša Darka Marčič — Gradis in med posamezniki Voje Zustovič — Carinarnica.

STRELJANJE

1. CARINARNICA	10 točk
2. GRADIS	7 točk
3. Emona	5 točk
4. BTC	3 točke
5. INTEREVROPA	1 točka

Najboljša posameznica je bila Olga Klepec — Carinarnica in posameznik Borut Blaznik — BTC.

ŠAH

1. EMONA	10 točk
2. GRADIS	7 točk
3. BTC	5 točk
4. CARINARNICA	3 točke
5. INTEREVROPA	1 točka

Najboljša med posameznicami je bila Nataša Mejak — Carinarnica in med posamezniki Leon Bugolič — BTC.

RAZVRSTITEV EKIP SKUPNO IN ZA PREHODNI POKAL

1. EMONA	38 točk
2. GRADIS	32 točk
3. CARINARNICA	28 točk
4. BTC	21 točk
5. INTEREVROPA	11 točk

Vsa srečanja so potekala v prijateljskem in fair vzdušju. Vsekakor moramo takšna in podobna prijateljska srečanja še bolj podpirati in krepiti.

Alojz Polajnar

Iz vojske nam pišejo

Tudi tokrat nam je pisalo nekaj naših delavcev, ki služijo vojaški rok po celi naši domovini. Tako se iz Valjeva oglašuje vojak Zdravko Bedeković, z željo, da bi tudi v prihodnjem letu gradisovi delavci dosegli dobre poslovne rezultate. Posebej pozdravlja vse sodelavce na gradbišču Toplarne v Mostah-Ljubljana, še posebej pa delovodjo tovariša Cankarja. Priložil je tudi naslov vsem tistim, ki mu želijo pisati: Zdravko Bedeković, V.P. 6734/27, 14002 Valjevo.

Iz Subotice se je oglašil vojak Vjekoslav Časar, ki pa je delavec tozda GE Maribor. Naslov: Vjekoslav Časar, V.P. 5920/106, 24002 Subotica.

Marijan Kuček služi vojaški rok v Kovinu. Pozdravlja vse Gradisovce in jim želi obilo zdravja in uspeha pri delu: Marijan Kuček, V.P. 7503/5-2, 26220 Kovin.

Še eden vojak se nam je oglašil iz Valjeva. To je Mladen Flegar. Pozdravlja vse delavce Gradisa v Mariboru, posebej pa vajenca Vlada Matiča in inštruktorje Korrena, Ceriča in Balajića ter vzgojitelje tov. Franca, tov. Željka in tov. Perovića. Naslov je: Mladen Flegar, V.P. 6734/26, 14002 Valjevo.

Iz Raške pošilja pozdrave vsem v Gradisu vojak Marko Zaplatil. Posebej pozdravlja tovarišico Danico Čuk. Naslov je: Marko Zaplatil, V.P. 6556/1, 36355 Raška.

Jože Erčulj služi vojaški rok v Doboju. Pošilja lepe pozdrave vsem na delovni skupnosti skupnih služb, posebej pa sodelavcem v pripravi dela tehnične službe. Obenem želi vsem Gradisovcem srečno Novo leto. Jože Erčulj, V.P. 4041/20, 74002 Doboju.

Jože Erčulj

Zdravko Bedeković

Uspešen nastop na 5. šahovskem festivalu Iskra 1981

Sindikalna konferenca Iskra Elektromehanika Kranj je v počastitev Dneva republike in praznovanja 35-letnice ustanovitve Iskre v Kranju organizirala 5. šahovski festival Iskra '81. Tekmovanje je bilo v Delavski restavraciji na Laborah v Kranju, 22. novembra letos. Tudi naši šahisti so se udeležili iskri-nega šahovskega festivala. Na-

stopili so v četrti jakostni skupini in zasedli prvo mesto in s tem lep pokal. Naša ekipa je nastopila v naslednji postavi: Rajko Ivič, Vlado Berke, Stevo Galič in Rudi Trnavčević. Vrstni red prvih treh ekip v četrti jakostni skupini pa je bil naslednji: Gradis 24,5 točk, Sava Kranj 24 točk in Ljubljanska banka 23,5 točk. C. P.

Gradisu pokal Ivana Kočevarja

Na kegljišču »Gorjanci« na Loki je kegljaški klub »PIONIR« iz Novoga mesta organiziral 4. kegljaški memorial »Ivana Kočevarja«, na katerem se je v borbenih partijah pomerilo 26 ekip. Zmagala je naša sindikalna ekipa Gradisa, ki je tudi dosegla nov rekord kegljišča. Za ekipo Gradisa so nastopili: Miha Fortuna, Peter Curk, Janez Belec, Štefan Kuzma (vsi KO Ljubljana), Marjan Sobočan, Miro Ogrizek, Boris Golob (vsi SPO Ljubljana), Marjan Šustar (OGP Ljubljana), Ivo Praprotnik (GE Ljubljana) in

Bojan Kogoj (DSSS). Osvojitev prvega mesta na tako močnem turnirju potrjuje kvaliteto in napredovanje rekreativnega kegljanja v Gradisu.

REZULTATI 4. MEMORIALA

»IVANA KOČEVARJA«
1. Gradis (Ljubljana) 903, 2. Pionir (Novo mesto) 854, 3. Konstruktor (Maribor) 822, 4. Partizan (Brezice) 819, 5. Beton (Zasavje) 816, 6. IMV (Novo mesto) 809, 7. Ingrad (Celje) 808, 8. ZRMK (Ljubljana) 800, 9. SCT (Ljubljana) 799 itd.
Alojz Polajnar

Organizirani smučarski tečaji Gradisa v letu 1982

Za leto 1982 je Komisija za šport in rekreacijo, ki deluje pri Konferenci OOZS GIP GRADIS vnesla v svoj plan in program dela organizacijo smučarskih tečajev za naše delavce in njihove otroke.

Glede na lanskoletne izkušnje, ko smo organizirali tečaje v času zimskih počitnic, smo videli, da je bilo zanimanje zanje precejšnje — večje kot so bile naše ponudbe. Zato smo se v letošnjem letu odločili, da bomo to zvrst športno rekreativne dejavnosti razširili in popestrili.

Prav tako bomo tudi letos organizirali skupaj tečaje za začetnike (to so osnovni tečaji) in nadaljevalne. Kot novost naj poudarimo, da bomo imeli v popoldanskem času možnost za učenje in izpopolnjevanje smučarskega teka, kajti tereni so v okolici Kranjske gore naravnost čudoviti za začetnike in tudi za izkušene smučarje tekače.

Letošnjo zimsko sezono bomo izvedli štiri tečaje in sicer:

1. TEČAJ bo organiziran v času zimskih počitnic za delavce z otroci tozdog mariborskega bazena od 11. 1. 1982 do 17. 1. 1982, na smučiščih Pohorja za okoli 40 oseb. Za ta tečaj se bodo prijavi delavci z otroci od 6. leta starosti dalje. Na tečaj, se bodo tečajniki vsako jutro pripeljali na smučišča Pohorja, na katerih bi imeli šolo smučanja po dogovoru.

2. TEČAJ bo organiziran prav tako v času zimskih počitnic za delavce z otroci od 25. 1. 1982 do 31. 1. 1982. Potekal bo v Gozd Martuljku (Kranjska gora), hotel ŠPIK in sicer za 40 oseb. Prav tako bi za ta tečaj povedali, da

smo omejili starostno strukturo za otroke od 6. leta starosti dalje.

3. TEČAJ bomo organizirali samo za delavce od 8. 2. 1982 do 14. 2. 1982 v Gozd Martuljku (Kranjska gora) hotel ŠPIK za 35 oseb.

4. TEČAJ bomo prav tako organizirali samo za delavce in sicer od 22. 2. 1982 do 28. 2. 1982 v Gozd Martuljku (Kranjska gora) hotel ŠPIK za 20 oseb.

Za vse tečaje se lahko prijavi popolni začetniki, do takih, ki že dobro obvladajo smučanje, kajti tudi takim bomo nudili ustrezno izpopolnjevanje učenja tehnike smučanja.

Finančno bo organizacijo, to je stroške učiteljev in vaditeljev ter potrebnih ustreznih rekvizitov krila Konferenca OOZS GIP GRADIS. Za kritje stroškov žičnic delavcem in njihovim otrokom pa naj bi krile stroške OOZS TOZD na predlog Konference OOZS, kakor tudi njene Komisije za šport in rekreacijo. Tako, da bi delavci plačali samo stroške penziona v hotelu ŠPIK, v katerem stane polni pension 360.-din za odrasle in 330.-din za otroke od 6. leta starosti dalje.

Vse zainteresirane delavce obveščamo, da se lahko prijavi za tečaj pri org. športne rekreacije, Alojzu Polajnarju, GIP GRADIS, Kadrovska socialna služba, Šmartinska 134, a, tel. 441-422. Ob prijavnini bo potrebno vplačati akontacijo, t.j. 800.-din na osebo.

Istčasno obveščamo vse delavce, da je število udeležencev v posameznih tečajih omejeno in bomo sprejemali prijave do zapolnitve rezerviranega števila tečajnikov.

Športni pozdrav!

Alojz Polajnar

Prijetna je tudi rekreacija na tekaških smučeh

Nadležna fotografija

Lestev, ki je vse manj kot varna

Nesrečo sami izzivamo!

Oglejte si posnetek zakrpane lestve. Pri adaptaciji stanovanjskega bloka je bila taka lestev prislonjena na zid, po njej pa so mirno hodili delavci in vpričo skupinovodje izzivali nesrečo.

Strošek za popravilo lestve bi bil neznamen, napram stroškom zdravljenja delavca, ki bi (ali je med tem že) padel z amatersko zakrpane lestve. Taka lestev ne sodi na gradbišče. Da ne bo prepozno tovariši v Rušah.

Franjo Štromajer

Nagradna križanka v današnji številki

Med tistimi, ki boste poslali pravilno izpolnjeno novoletno nagradno križanko do 31. decembra 1981, bomo izžrebali nagrajence, ki bodo prejeli naslednje nagrade:

1. nagrada	300 dinarjev
2. nagrada	200 dinarjev
3. nagrada	100 dinarjev

Rešitve križanke pošljite na naslov: GIP Gradis Ljubljana, Uredništvo Gradisovega vestnika, Šmartinska 134a, 61000 Ljubljana.

Novice

Na Jesenicah so imenovali Komisijo za spremljanje akcije »najboljši mladi delavec — samoupravljalec« v sestavi: Franc Pogačar, Miha Benedik, Ivan Benčik in po en predstavnik sindikata in mladinske organizacije. S to akcijo naj bi v tozdu spodbudili mlade delavce k večji aktivnosti na vseh področjih dela in življenja.

Rešitev nagradne križanke

Pri sestavljanju nagradne križanke iz prejšnje številke je prišlo do neljube napake, tako da je v tretji vrsti vodoravno namesto riba prišlo riča. Pri žrebanju nagrad smo upoštevali obe rešitvi, riča in riba. Za napako se bralcem opravičujemo.

Pravilna rešitev nagradne križanke — vodoravno: betonarna, Ulan Bator, Krško, rib(č)a, Jaka, reč, R, ion, Neretva, Ta, paradiz, Anhovo, toge, Rn, k, Anvar, Krates, oro, Leo, at, anketa, usnjak, čuk, OAS, Vitim, da, en, svetilnik, bob, Vis, Ilok, AC, gora, asistenti, avla, tri, KK, La, relej, Starigrad, Ka, LR, errata, vv, oaza, EK, laik, Gradisa, Nana, Li, N, Edo, Piro, Egiptan, or, kaki, Trier, all, el, UC, ne, knapi, Imos, Il, E, liana, kramarji.

Med pravnimi rešitvami so bili izžrebani naslednji naši delavci:

1. nagrada 300 dinarjev:	Mate Kaparič, Centralno skladišče Ljubljana
2. nagrada 200 dinarjev:	Melita Ravnikar, Ptujka 20 Ljubljana
3. nagrada 100 dinarjev:	Jože Karun, Kovinski obrati Ljubljana

Čestitamo!

GRADISOV VESTNIK izdaja organizacija združenega dela gradbeno industrijskega podjetja GIP Gradis Ljubljana. Izhaja mesečno v 10.000 izvodih. Ureja ga uredniški odbor v sestavi: Milenko Nikič, Ludvik Šnajder, Franjo Štromajer, Rudolf Ludvik, Zorana Klun, Mirko Zemljič. Glavni in odgovorni urednik Lojze Cepuš. Tehnični urednik Matija Krnc. Tiska tiskarna Ljudska pravica v Ljubljani. Naslov uredništva: GIP Gradis Ljubljana Šmartinska 134a, 61000 Ljubljana.

Novoletna nagradna križanka

SESTAVIL MARIO H.	JUGOSL. FILMSKI DELAVEC MOMA	STARA HADŽAR. MERSKA ENOTA	PREDSEDNİK VLADE ČSSR STROUGAL	ŽENSKO IME	MUČENEC	IZBRANA DRUŽBA	ĀALIJ	DRUŠTVO TEHNIKOV IN INŽENIRJEV	PRETEKLI ČAS V STARIH JEZIKIH	MORALA, ETIKA
DEL BEOGRADA S STARO TRDĀJAVO										
ZBIRALNIK ELEKT. ENERGIJE										
FANTIČI										
DEL OBRAZA							IRSKA REPUBLIK. ARĀADA TEKNOVAL- COLN			
								RIMSKA 4		

SREČNO	VRSTA SHREKE	NAVITJE	OČKA, AŤI	NEUMEN VEZNIK				VRSTA BRAZILSKE KAVE MUSLIMAN. SODNIK			SARAJEVO GORA V TURČIJI		
ST. GRŠKI KIPAR IZ 4. stol. p. n. št.						GORJAČE BETI				ŠANOVSKI IZRAZ			SREČNO
						KRAPINA				TEHNIŠKI KLUB			
IME SLOVEN. PESNIKA, BOR						ZNAČILNOST ZNAČAJ ROČNA A KREATIVNOST ČUSTVA						UČENKA NA LICEJU	ANGL. Ž. IME
NORVEŠKI PESNIK ARNULF 1889-1968								MAJHEN RT	STOPNJA TISKARS. ČRK, KOLONEL	VLADARSKI NASLOV STRUPEH ALKALOID			
OSLOVO OGLAŠA- NJE				ZAPORED. ČRKI		Ž. IME				JEZERO V SEV. AMERIKI SREDIŠČE MOLDAVIJE			
				SLADKOVNI RIBA		FRANC. TOPEVKA RICA SYLVIE							
IVAN TAVČAR			ARIJA MANJŠA VODNA POVRŠINA				NAJVEČJE JEZERO V JUŽ. AMERIKI						
SLOVEN. POKRA- JINA							ODREKO DOGAJANJE GR. OTOK V KIKLADIH				BARVA POLTI		
											DELO TLAČANOV (WUOŠ.)		
NESOMER- NOST, ASIMET- RIJA												POMOŽNI GLAČOL RIMSKA LJUBLJANA	
SREČNO	TONE BOLE			VRSTA ZRNATIH POLJŠČIN OCET				5 PILO ODVZET DELEC KOVINE Ž. IME					ZRAČNA PLAST MAD STRATO- SFERO
GRADIS	ŽLEZA OBSEČ- NICA	BIBLIJSKA OSEBA SLOV. ARH. EDVARD				BOLGARSKI KRALJI FRANC. VOJ- TEROR. ORG.					KRKINA KOZMET. KOLEKCIJA IZJEMNA OSEBNOST		
UPOGIB ZGOR. DELA TELESA						RADIUS POVRŠIN- SKA MERA		M. IME NIKOLAJ				KISIK OBROBNI ŠIV	
								AMPER					
SRBSKO ZGANJE						PEVKA ŠTEFOK				ST. GRŠKI FILOZOF IZ ELEE			
						TONA				ANIO			
OTO VERDNİK			SORODNICA REKA, KI TEŽE SKOBI GRENOBLE					ANTON JANŠA			FINSKA LUKA		
								SOVIJETSKA ZVEZA			KRATICA MEDN. CAR. IN TRG. ŠPŠ.		
SANJE				VRSTA FRANC. PREPROG								ROBERT SCOTT	
LEVI PRITOK DONAVE V VOJVODINI												OSVOBODIL- NA FRONTA ŽIDOVSKO M. IME	
STARA POVRŠ. MERA													
TEŽA EMBALA- ŽE													
GRŠKI BOG VOJNE												LUKA V IZRAELU	

